

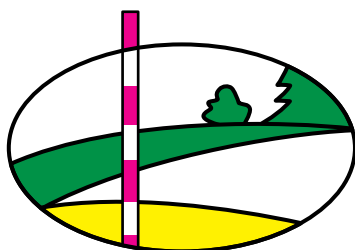

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

61

září 2007

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Pozemkové úpravy

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

- Ústřední pozemkový úřad

Těšnov 17 Tel.: 221 811 111
117 05 Praha 1 Fax: 224 810 478
E-mail: info@mze.cz www.mze.cz

Září 2007

č. 61

ISSN 1214-5815

Obsah

Str.

1. Společný metodický pokyn Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a Ministerstva zemědělství – Ústředního pozemkového úřadu ke koordinaci postupu dle nové katastrální vyhlášky a novelizované prováděcí vyhlášky k pozemkovým úpravám
Ing. Kamil Kaulich, MZe–ÚPU
3. Nedokončené přídělové řízení na okrese Praha-západ
Ing. Petr Chmelík a kolektiv PÚ Praha-západ
5. Zkušenosti se zadáváním veřejných zakázek Pozemkového úřadu Břeclav
Ing. Josef Haar, ředitel PÚ Břeclav
8. Informace o postupu prací na výzkumném úkolu „Optimalizace činností pozemkových úřadů v ČR ve vztahu k využívání komplexních pozemkových úprav k uchování krajinných funkcí“
Ing. Jana Pivcová, ÚPU
9. Poznámka redakce k diskusi v článku „Návrh plánu společných zařízení – zkušenosti PÚ Sokolov“ z časopisu č. 59
10. Projekt hodnocení účinnosti protierozních a protipovodňových opatření
Ing. Jana Podhrázká, Ing. Jana Uhlířová, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., Oddělení pozemkových úprav Brno
13. Stavební zákon – základní vazby
Ing. Jiří Blažek, Brno
15. Diskusní poznámky k zadávání komplexních pozemkových úprav
Ing. Bedřich Bína, ředitel PÚ Jindřichův Hradec
16. Komponované krajiny období baroka - 2. díl
Doc. Ing. Petr Sklenička, CSc., Fakulta lesnická a environmentální, ČZU v Praze, Centrum pro krajinu s.r.o., Praha
Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., Fakulta architektury, ČVUT Praha
19. Workshop Hydrologická bilance a tvorba odtoku a jakosti vody v zemědělských povodích odvodňovaných drenážemi
Ing. Jana Uhlířová, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., Brno
Ing. František Doležal, CSc., Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., Zbraslav
20. Ještě k soutěži „O nejlepší realizované společné zařízení v pozemkových úpravách v roce 2006“
Ing. Pavel Gallo, místopředseda ČMKPU
21. Zpevněná polní cesta v k.ú. Skřípov, okres Prostějov
PÚ Prostějov
24. Královna mezi polními cestami
Ivan Ryšavý, časopis Moderní obec
26. Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Tábor

Zajišťuje: Ing. Pavel Gallo - příprava a projektování,
Perucká 1, 125 00 Praha 2
Tel./fax: 224 253 194
E-mail: pavel.gallo@gallopro.cz

Redakční kolektiv:

Ing. KAMIL KAULICH,
Ing. HELENA KMENTOVÁ,
Ing. MIROSLAV KNÍŽEK, CSc.,
Ing. PAVEL GALLO,
Ing. PETR CHMELÍK,
Ing. VÁCLAV MAZÍN

Za obsah článků odpovídají autoři.
Neprošlo jazykovou úpravou.
Vychází v nákladu 850 ks.

Tisk:

TEMPO PRESS, polygrafický podnik,
Milan Jandík
Chmelová 2893, 106 00 Praha 10
Tiskárna: Kladenská 140, Úhonice,
Praha-západ
Tel./fax: 272 651 728
Mob.: 606 591 235
E-mail: tpres@centrum.cz

Foto první str. obálky Ing. Kamil Kaulich

Společný metodický pokyn Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a Ministerstva zemědělství – Ústředního pozemkového úřadu ke koordinaci postupu dle nové katastrální vyhlášky a novelizované prováděcí vyhlášky k pozemkovým úpravám

Ing. Kamil Kaulich, MZe-ÚPÚ

Dne 1. 3. t.r. vstoupila do účinnosti katastrální vyhláška č. 26/2007 Sb. a potom 1. 7. t.r. vyhláška č. 122/2007 Sb., kterou je novelizována prováděcí vyhláška k pozemkovým úpravám č. 545/2002 Sb. I když proběhlo k oběma předpisům standardní meziresortní připomínkové řízení, až na poslední chvíli byly do vyhl. č. 122/2007 Sb. z aktivity resortu zeměměřictví a katastru včleněny některé body, které upravovaly určité detaily postupu v pozemkových úpravách mj. v návaznosti na novou katastrální vyhlášku. Přesto však nadále vyvstávají určité otázky v postupu dle obou předpisů, na které je žádoucí zainteresované veřejnosti podat odpovědi, aby nedocházelo ke zbytečným nedorozuměním mezi zpracovateli pozemkových úprav, pořizovateli geometrických plánů a samozřejmě dotčenými pozemkovými, resp. katastrálními úřady. Jako určitý problém se ukázala povinnost zvat všechny vlastníky při pořizování geometrických plánů (ve spojitosti se stanovováním obvodu pozemkových úprav), vyplývající dle vyhl. č. 26/2007, a dále rozhodování tzv. „jedním rozhodnutím“, a to o určení hranic pozemků v případě řešení pozemkových úprav týkajících se přídelů; vyhláška č. 26/2007 Sb. na tuto možnost rozhodování nepamatuje a některé katastrální úřady se pak domáhají zásadně „dvojího rozhodování“, tzn. o schválení návrhu, potom o výměně a přechodu vlastnických práv. Otázkou jsou také náležitosti k rozhodnutí o určení hranic.

Proto došlo k jednání mezi zástupci ČÚZK a MZe-ÚPÚ ve snaze připravit společný metodický pokyn, který by praxi usměrnil. Ukázalo se, že názory odborníků se na určité věci velmi liší, zejména pokud jde o otázky řešení přídelů. Názory se také liší s ohledem na to, ze kterých regionů odborníci pocházejí, protože problematika právě přídelů je dle okresů velmi rozdílná (založená již dávno uplynulým vývojem) a proto také předpisy včetně metodických pokynů by měli sjednocovat spíše podstatně - obecné záležitosti a ponechávat volnost pro vlastní řešení zpracovatelům. Z tohoto pohledu se také již dopracovává znění výše uvedeného společného metodického pokynu.

Protože zainteresovaná veřejnost na tuto metodiku již dosti netrpělivě čeká, otiskujeme po dohodě se zástupci ČÚZK na posledním jednání dne 18. 9. 2007 (těsně před redakční uzávěrkou) znění tohoto předpisu, na kterém již na uvedeném jednání panovala v zásadě shoda.

Český úřad zeměměřický a katastrální (dále jen „ČÚZK“) podle § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a Ministerstvo zemědělství – Ústřední pozemkový úřad (dále jen „MZe-ÚPÚ“) podle § 22 písm. a) zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů, vydávají tento společný metodický pokyn:

zákon č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů - dále jen „PůZ“, vyhláška č. 545/2002 Sb., ve znění vyhlášky č. 122/2007 Sb. - dále jen „PůV“.

Čl. 1

K § 4 odst. 2 PůV, který zní:

„Upřesněný obvod pozemkových úprav podle § 9 odst. 6 zákona č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se v katastru nemovitostí zapíše na základě ohlášení pozemkového úřadu, jehož součástí je geometrický plán.“

(1) V případě, že na podkladě výsledků pozemkových úprav bude provedena obnova katastrálního operátu, postupuje se při zjišťování hranic pozemků podle § 5 PůV v souladu s § 55 až 58 katastrální vyhlášky. Přitom je třeba brát ohled též na § 6 odst. 6 PůZ.

(2) Katastrální úřad vyznačuje podle § 4 odst. 2 PůV změny hranic pozemků na obvodu pozemkových úprav na základě ohlášení pozemkového úřadu podle geometrických plánů, které jsou součástí ohlášení a které jsou vyhotovovány v rámci upřesnění obvodu pozemkových úprav podle § 9 odst. 6 PůZ. Současně s vyznačením změny hranic pozemků na obvodu pozemkových úprav se upřesní v katastru nemovitostí vyznačení o zahájení pozemkových úprav podle § 9 odst. 7 PůZ podle upřesněného seznamu parcel, které jsou dotčeny pozemkovými úpravami.

(3) Upřesněním obvodu pozemkových úprav se rozumí případy, kdy

- a) na obvodu pozemkové úpravy dochází k dělení parcel katastru nemovitostí nebo parcel zjednodušené evidence, nebo
- b) na obvodu pozemkové úpravy dochází k vytýčení, popřípadě k upřesnění dosavadní hranice pozemků.

Čl. 2

K § 5 odst. 1až 4 PůV, které znějí:

„(1) Pozemkový úřad uvědomí příslušnou obec a katastrální úřad o termínu zjišťování průběhu hranic minimálně s měsíčním předstihem a projedná s nimi způsob a rozsah spolupráce při tomto zjišťování.“

(2) Ke zjišťování průběhu hranic se zvou vlastníci pozemků v případech, kdy je jejich účast potřebná pro vyjasnění vlastnické hranice v terénu. Jde-li o pozemky ve vlastnictví státu, zvou se ke zjišťování průběhu hranic příslušné organizační složky státu, státní organizace, státní podniky, které s pozemky hospodáří nebo právnická osoba, která pozemky spravuje. Tvoří-li hranici obvodu pozemkových úprav hranice obce, zvou se vždy zástupci sousedních obcí. Jestliže hranici tohoto obvodu tvoří hranice zastavěného území nebo hranice pozemků v zastavitelných plochách, zvou se všichni dotčení vlastníci. Vlastníci a popřípadě zástupci obcí jsou zváni písemnou pozvánkou tak, aby jim byla doručena nejméně týden předem. Neúčast pozvaných není překážkou pro zjišťování průběhu hranic a využití zjištěných výsledků.

(3) Jestliže se současným průběhem hranic v terénu dotčení vlastníci pozemků pozvaní podle odstavce 2 souhlasí, potvrdí svým podpisem protokol o výsledku zjišťování průběhu hranic; jeho součástí je náčrt se zobrazením skutečného průběhu hranic vyhotovený na kopii katastrální mapy. Pokud dojde k rozporu v tvrzení vlastníků o průběhu hranic pozemků, postupuje se podle zvláštního právního předpisu.

(4) Pro stanovení postupu při zjišťování průběhu hranic se postupuje podle zvláštního právního předpisu s výjimkou postupu vyplývajícího z odstavců 1 až 3. Výsledky zjišťování průběhu hranic potvrdí v protokolu předseda komise podpisem.“ a

k § 55 odst. 2 katastrální vyhlášky, který zní:

„Ke zjišťování hranic přizve katastrální úřad vlastníky, jejichž nemovitosti leží v území, ve kterém bude provedena

obnova katastrálního operátu novým mapováním, a rovněž vlastníky nemovitostí sousedících s tímto územím, s výjimkou území, kde se převezmou výsledky předchozí obnovy.....”.

(1) Pro účely šetření obvodů pozemkových úprav bude postupováno následovně:

K šetření budou prokazatelně přizváni vlastníci nemovitostí sousedících s obvodem (vně obvodu pozemkových úprav), pokud již hranice pozemků na obvodu pozemkových úprav nebyly šetřeny při předchozí obnově katastrálního operátu a souřadnice bodů obvodu lze převzít s kódem kvality 3 na základě ověření kontrolním měřením.

(2) Pokud jde o šetření hranic pozemků v obvodu pozemkových úprav neřešených ve smyslu § 2 PúZ (obnova souboru geodetických informací), vlastníci neřešených pozemků ve smyslu § 2 PúZ budou zváni v plném rozsahu.

(3) U rozpracovaných pozemkových úprav, kdy šetření obvodů proběhlo ještě za účinnosti vyhlášky č. 190/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tedy před 1. 3. 2007, se převezme dokumentace v úpravě podle v té době platných předpisů.

Čl. 3

K § 7 odst. 2 PúV, který zní:

„Výměra území v obvodu pozemkových úprav se stanoví výpočtem ze souřadnic lomových bodů hranice obvodu pozemkových úprav určených v souřadnicovém systému S-JTSK s kódem 3 charakteristiky kvality podrobných bodů.”.

(1) Hranice pozemků na obvodu pozemkových úprav budou v terénu vyšetřeny dle § 55 až § 58 katastrální vyhlášky, vytyčeny a označeny podle § 88 a 89 katastrální vyhlášky a zaměřeny.

(2) Lhůta stanovená v § 87 odst.4 katastrální vyhlášky se pro účely pozemkových úprav nepoužije.

(3) Pro účely pozemkových úprav se vychází z toho, že souřadnice všech podrobných bodů jsou s kódem charakteristiky kvality 3, i když v KN budou v některých případech tyto body vyznačeny až na základě rozhodnutí pozemkového úřadu.

(4) Kód kvality 3 podrobných bodů se použije i u nových lomových bodů přídělůvých parcel při upřesnění nebo rekonstrukci přídělů, obdobně jako pro podrobné body schváleného návrhu PÚ – viz bod 13.9 přílohy ke katastrální vyhlášce.

Čl. 4

K § 66 odst. 1 písm. b) a c) katastrální vyhlášky:

„Podklady pro obnovu katastrálního operátu na podkladě výsledků pozemkových úprav jsou :

.....

b) pravomocné rozhodnutí o schválení návrhu pozemkových úprav,

c) pravomocné rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv, popřípadě o zřízení nebo zrušení věcného břemene k řešeným pozemkům,

.....”

(1) V případě obnovy katastrálního operátu na podkladě výsledků JPÚ, jejichž předmětem je upřesnění nebo rekonstrukce přídělů, jsou rozhodnutí pozemkového úřadu podle § 66 odst. 1 písm. b) a c) katastrální vyhlášky nahrazena rozhodnutím o určení hranic pozemků podle § 13 odst. 3 PúZ.

(2) Náležitosti výroku rozhodnutí, jehož nedílnou součástí může být příslušná příloha, kromě vlastního určení hranic pozemku jsou rovněž další údaje o parcele podle § 8 odst. 1 písm. a), b), c), d), f), g), i) a § 12 odst. 2.

(3) V případech, kdy k přídělům je v katastru nemovitostí přiřazen kód BPEJ a lze tedy stanovit nárok vlastníků ve smyslu § 8 PúZ, postupuje se v řešení jako u běžné pozemkové úpravy, tzn. s rozhodováním ve smyslu § 11 PúZ; v tom případě nejde o upřesnění nebo rekonstrukci přídělů ve smyslu § 13 PúZ. Toto ustanovení nelze aplikovat v případech, kdy je již zahájeno řízení o pozemkových úpravách.

(4) V případě, že v katastrálním území je více jednotlivých případů nebo jednotlivých území malého rozsahu, ve kterých je nutné provést JPÚ, jejichž předmětem je upřesnění přídělů, pozemkový úřad spolu s katastrálním úřadem posoudí, zda bude účelné rozhodnout o určení hranic pozemků podle § 13 odst. 3 PúZ pro jednotlivá území nebo v celém specificky určeném obvodu upraveného území, zahrnujícím jednotlivá území; podstatné přitom bude mj. posouzení, zda geometrické plány, které v minulosti byly v daném území vypracovány, nevykazují nepřesnosti, které nelze řešit jiným způsobem než v rámci celého obvodu.

Čl. 5

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem jeho podpisu.

Předpisy MD pro dopravní inženýrství a projektování PK

Ing. Lubomír Tichý, CSc.

Výňatek z časopisu Dopravní inženýrství

1. Základní rezortní předpisy MD pro PK

- Technické kvalitativní podmínky pro dokumentaci staveb, PK (TKP-D), 11. Kap.

Pragoprojekt, (CD)

Kap. 1 Všeobecné	10/05
Kap. 2 Umístění a prostorové uspořádání	10/05
Kap. 3 Zemní těleso	10/05
Kap. 4 Vozovky, krajnice, chodníky, dopravní plochy	10/06
Kap. 5 Odvodnění PK	10/06
Kap. 6 Mostní objekty a konstrukce	10/06
Kap. 7 Tunely, podzemní stavby a galerie	5/07
Kap. 8 Vybavení PK	10/05
Kap. 9 Obslužná zařízení PK	10/05
Kap.10 Cizí zařízení na PK	5/07
Kap.11 Životní prostředí	10/06

- Technické kvalitativní podmínky staveb PK (TKP), 30 kap., PGP, (CD)
- Směrnice pro dokumentaci staveb PK, 2/07, PGP, (CD)
- Met. Pokyn Výkon stavebního dozoru na stavbách PK, 5/06, PGP, (CD)

Zadávací dokumentaci stavby (z.č. 137/06 Sb.) tvoří zejména: VOP+ZO-P+TKP+ZTKP+

projektová dokumentace pro provádění stavby PDPS (z.č. 183/06 Sb.) + soupis prací SP (podle OTSKP SPK). PDPS odpovídá dřívějším zadávacím výkresům stavby ZVS. Zadávací dokumentaci (a součást SoD) na zhotovení dokumentace stavby tvoří zejména: VOP-D+ZOP-D+TKP-D+ ZTKP-D+dokumentace předchozího stupně + příp. TKP ad.

2. Technické podmínky MD – PK

- TP 81 Navrhování SSZ pro řízení provozu na PK, 2006, CDV
- TP 85 Zpomalovací prahy, 1996, Roadconsult, revize 2007
- TP 180 Migrační objekty pro zajištění průchodnosti dálnic a silnic pro volně žijící živočichy, 2006, EVERNIA
- TP 181 Hodnocení průchodnosti území pro liniové stavby, 2006, EVERNIA
- TP 182 Dopravní tematika na PK, 2006, ELTODO
- TP 184 Systém hospodaření s podzemními komunikacemi, 2007, CDV
- TP 185 Ocelové svodidlo ZSSK/H2, 2007, Skanska
- TP 186 Zábradlí na PK, 2007, PGP
- TP Dlažby pro konstrukce PK, 2007, STÚ-K

3. Vzorové listy staveb PK

- VL 6.1 Svislé dopravní značky, 07/04 + D1 – 01/07, CDV Brno

4. Další technické předpisy MD – PK

- Katalog hmot pro vodorovné dopravní značení platný pro rok 2007, 2007, SV Brno
- Dopravní zařízení a výrobky pro užití na pozemních komunikacích, 2007, CDV Brno
- Prováděcí pokyny pro hodnocení efektivnosti silničních a dálničních staveb v investičních záměrech (programem HDM-4), Věstník dopravy 26/03 + změna VD 9/07

5. Závěr

Oznámení o vydání technických předpisů MD byla uveřejňována ve Věstníku dopravy; aktuálně platný seznam předpisů je uveden na www.pjpk.cz (odkaz na tyto stránky je na stránkách www.mdcrcz).

Na základě dohody mezi ČKAIT a MD jsou základní rezortní předpisy MD pro PK, TP a VL vydány souborně v elektronické formě na CD „Systém jakosti v oboru PK VI.”, ČKAIT, I/07.

Nedokončené přídělové řízení na okrese Praha-západ

Ing. Petr Chmelík a kolektiv PÚ Praha-západ

Okres Praha západ je specifickou oblastí vzhledem ke své blízké poloze k hlavnímu městu Praha. V tomto okrese došlo v několika katastrálních územích k přídělovému řízení po roce 1946. Předmětem přídělového řízení byly pozemky, které přešly do vlastnictví státu na základě Benešových dekretů, zák. č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy a zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě. Přídělové řízení probíhalo především na pozemcích vyvlastněných jak fyzickým osobám, tak i církvi. Vzhledem k tomu, že přídělové řízení bylo většinou ukončeno po r. 1950, tj. v době kdy již začal platit nový občanský zákoník, nejsou příděly většinou evidovány v pozemkových knihách a následně pak ani v dalších evidencích. V některých katastrálních územích se jednalo o přídělové řízení na celém zestátněném majetku, jinde pouze o jednotlivé příděly.

Po vyhlášení nálezů Vrchního soudu č. 116/1995 Sb., byly pozemkovému úřadu doručovány žádosti o rekonstrukci přídělů podle předložených listin. Každé k.ú. v tomto ohledu má svá specifika jak dochovanými podklady přídělového řízení tak stavem zápisu v KN. Vzhledem k tomu, že vlastnictví podle předložených listin nebylo nikde evidováno, začalo pro pozemkový úřad období dohledávání dokladů po archívech. Při dohledávání listin nebyly nalezeny žádné doklady, které by svědčily o pozbytí přídělů některým ze způsobů uvedených v § 6 zákona o půdě a tudíž by opravňovaly k žádosti o restituční řízení. Bohužel v mnohých k.ú. se doklady nedochovaly, nebo byly dokonce zcizeny z archivů, ale je možné se o nich dovědět přímo od vlastníků nemovitostí. Avšak mnohde o přídělech nemusíme vůbec vědět, ale při tom mohou mít přídělci veškeré doklady doma. V několika katastrálních územích byly rozpřídělovány rozsáhlé pozemky, několikrát jsme ale zaznamenali i příděly ojedinělé.

Úkolem pozemkového úřadu je zrekonstruovat příděly tak aby, byl možný zápis do katastru nemovitostí. Před PÚ byl postaven nelehký úkol, protože příděly měly v každém k.ú. svá specifika. Jak charakterem přídělů, tak dochováním podkladů a stavem zápisu v KN.

Pozemkový úřad Praha – západ zahájil pozemkové úpravy za účelem rekonstrukce přídělů v několika katastrálních územích. Jako první katastrální území, kde se začaly příděly řešit byla v roce 1996 **Libeň u Libeře**.

1. Katastrální území Libeň

V tomto katastrálním území proběhlo přídělové řízení na církevní půdě. Majetek Arcibiskupství pražského přešel do vlastnictví státu podle zák. č. 142/1947 Sb. o revizi první pozemkové reformy rozhodnutím Ministerstva zemědělství. I když v pozemkové knize byla zapsána pouze poznámka o zamýšleném převzetí, byl v EN i v KN jako vlastník zapsán stát; Česká republika – Pozemkový fond ČR.

Přídělové řízení bylo zakončeno vydáním přídělových listin v letech 1952 – 1953 a podle nového občanského zákoníku nemusely již být knihovány. Postupně se podařilo dohledat seznam přídělů a návrh přídělů. Některé příděly bylo nutno zrekonstruovat podle leteckých snímků z roku 1953 a výpovědí pamětníků. Na jednáních s katastrálním úřadem bylo dohodnuto, že o zápis vlastnictví k přídělům si budou žádat sami přídělci či oprávněné osoby současně s předložením oprávněných listin. Těm, kteří neměli k dispozici originál přídělové listiny bylo zapsáno duplicitní vlastnictví. Podána byla ústřední žaloba na vlastnictví k Okresnímu soudu Praha - západ, který na základě nepřímých důkazů s odvoláním na nález Ústavního soudu II. ÚS 528/02 rozhodl ve prospěch přídělce.

Kromě tohoto postupu zde vyvstal závěrečný problém. Jeden ze zestátněných pozemků, zahrada o výměře cca 3 ha, byl rozdělen do asi 13 přídělů včetně obce - tehdy MNV. Příděly byly v přídělových listinách zapsány jako části PK parcely o různých výměrách. MNV z této parcely bylo přiděleno 2 220 m². Obec si v roce 1995 požádala o zápis původní PK parcely a jako nabývací titul byla předložena přídělová listina s uvedenou výměrou. Současně obec předložila geometrický plán na obnovu PK parcely, kde byla geodetem zapsána poznámka, že na tomto pozemku nejsou vyjasněné vlastnické vztahy. Přesto na list vlastnictví byl ve prospěch obce zapsán celý pozemek. Obec ve velmi krátké době pozemek rozparcelovala a rozprodala. Přídělci na základě přídělové listiny požádali o zápis přídělů, které byly zapsány jako duplicitní vlastnictví fyzických osob. Tuto záležitost v současné době řeší soud.

2. Katastrální území Osnice

V tomto katastrálním území se rovněž jedná o příděly na bývalém církevním majetku Arcibiskupství pražského. Přesto, že vlastnictví pozemků přešlo na stát stejným rozhodnutím Ministerstva zemědělství jako v k.ú. Libeň, v EN zůstalo na LV jako vlastník zapsáno Arci-

biskupství pražské. V roce 1993 Arcibiskupství pražské část pozemků prodalo. Na základě žádosti PÚ PZ zahájil rekonstrukci přídělů a dohledával podklady. Většina originálů vydaných přídělových listin byla dohledána ve sbírce listin KÚ, kde byly pouze založeny, ale nezapsány. Z důvodu nedostatečné evidence byla však část parcel předmětem výše uvedené prodeje.

Opět na podkladě historických leteckých snímků a pamětníků provedl PÚ umístění a rekonstrukci jednotlivých přídělů podle dochovaných přídělových listin.

Zápisy přídělů byly provedeny na podkladě žádostí přídělci. KÚ vlastnictví zapsal jako duplicitní pro nového vlastníka i pro Arcibiskupství pražské.

Arcibiskupství podalo žalobu na určení vlastnictví k pozemkům. Žalobou na ČR – ÚZSVM se Arcibiskupství pražské domáhalo určení vlastnictví k pozemkům, u nichž byla zapsána duplicita. Okresní soud Praha – západ žalobu zamítl. V odvolacím řízení Krajský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Duplicitní vlastnictví s novým vlastníkem řeší soud již několik let (pozemky byly zatíženy stamilionovými dluhy). Pouze u přídělce, který měl příděl zapsán jako část PK parcely, soud rozhodl v jeho prospěch.

3. Katastrální území Černolice

V katastrálním území Černolice musel PÚ PZ proniknout do historie změn vlastnictví až do let 1945 – 46. Rozsáhlý majetek 3/4 plochy kat. území vlastnili manželé, každý ideální polovinou. Po válce byl manžel označen za kolaboranta a na základě dekretu č. 12/1945 Sb., byla do vlastnictví státu převedena ideální polovina majetku. Dohodou z r. 1947 mezi druhým spoluvlastníkem a státem došlo k reálnému rozdělení, ve kterém kromě celých parcel zůstaly ve vlastnictví manželky i části některých pozemků. Toto rozdělení nebylo realizováno v pozemkových knihách, ani v mapovém operátu, neboť v r. 1948 přešla i druhá polovina na stát podle zákona č. 142/1947 Sb., a č. 46/1948 Sb.

Současně s reálným rozdělením bylo na polovinu zabrané dekretem zahájeno přídělové řízení, kde z návrhu vyplývá, že příděly byly přídělci převzaty 1. 10. 1947. Vypracován byl přídělový plán. Hromadná přídělová listina byla vydána 30. 12. 1950. Ta však oproti návrhu vyžaduje určité změny. Příděly podle přídělové listiny byly zapsány do pozemkové knihy pro k.ú. Černolice, ale neby-

ly promítnuty do map pozemkového katastru ani do parcelního protokolu. Další přídělové listiny byly vydány v roce 1956 a 1958.

V roce 1953 bylo zřejmě provedeno doměření změn v terénu a o změny doplněna mapa pozemkového katastru. Nově vzniklé parcely byly označeny čísly již použitými v přídělovém řízení. Tak se stalo, že jedno číslo označuje dva různé pozemky nebo ten samý pozemek má několik čísel. Řešením přídělů bylo zjištěno, že k.ú. Černolice má čtyři číselné řady.

Při zakládání evidence nemovitostí pak tehdejší středisko geodézie zřejmě zapsalo do listů vlastnictví pouze ty příděly, jejichž čísla se vyskytovala na mapě a v parcelním protokolu, což neodpovídalo přídělovému plánu ani výměrou ani polohou. Ostatní příděly, zapsané v pozemkové knize, nebyly zapsány do evidence nemovitostí, ani evidovány na listech vlastnictví. Do tohoto stavu vstoupily restituční na majetek převzatý státem po 25.únoru 1948. V době restitučního řízení nebyly pozemkovému úřadu známy předchozí skutečnosti a nemovitosti byly vydány na základě identifikace parcel, vyhotovené katastrálním úřadem, kde byly původní PK parcely v nezměněných výměrách, tj. před přídělovým řízením a reálným rozdělením. Pozemkový úřad pak rozhodnutím schvaloval dohody o vydání majetku.

Po zveřejnění nálezu Ústavního soudu č. 116/1955 Sb., byly pozemkovému úřadu doručeny žádosti o upřesnění a rekonstrukci přídělů. Na základě těchto skutečností pozemkový úřad začal dohledávat listiny a podklady a seznamovat se s historií vlastnictví v tomto katastrálním území.

Pozemkový úřad provedl identifikaci všech přídělů s evidovaným stavem v KN a zjistil, že v mnoha případech půjde o řešení duplicitního vlastnictví.

Po několikerém jednání s katastrálním úřadem bylo dohodnuto, že katastrální úřad na podkladě geometrických plánů na upřesnění přídělů a přídělových listin, zapíše duplicitu vlastnictví do KN. Tomuto úkonu se zprvu katastrální úřad velice bránil.

Mezitím zemřela oprávněná osoba v restitučním řízení a pozemkový úřad čekal na vyřízení dědictví, které probíhalo několik let. Restituent, respektive jeho dědic, po jednáních na pozemkovém úřadu a prodáváním listin i dohledaných podkladů souhlasil s navrženým řešením, tj. ve prospěch původních přídělců, tedy fyzických osob. Pozemkový úřad rozhodoval podle § 13 zákona č. 139/2002 Sb.

Po novele zákona č. 172/1991 Sb., o majetku obcí v r. 2002 se přihlásila obec o vlastnictví přídělů, které byly v přídělové listině přiděleny Československé

republice – MNV a byly též předmětem restitučního řízení. Katastrální úřad odmítl zapsat obec jako vlastníka, neboť o těchto pozemcích bylo rozhodnuto podle zákona č. 229/1991 Sb. Obec podala určovací žalobu na vlastnictví přídělu o níž soud dosud pravomocně nerozhodl.

Tyto pozemkové úpravy probíhají již 7 let a po značných peripetiích se snad blíž ke zdárnému konci.

Obdobný problém nastal v katastrálním území **Hvozdnice**.

Nejzávažnější problém týkající se přídělů:

Dle zákona č. 139/2002 Sb., lze příděly řešit a zapsat na základě přídělové listiny, ale není stanoven termín do kdy je třeba příděly zapsat. Takže může dojít k situaci, že za 10 nebo i více let kdokoli např. při stěhování dohledá přídělovou listinu, o které do té doby nevěděl, ale mezi tím bude pozemek, kterého se příděl týká a který byl ve vlastnictví státu, dávno zprivatizován či několikrát prodán v horším případě dokonce zastaven. Takže dojde ke střetu oprávněného původního vlastníka a nového vlastníka, který nabytí pozemek v dobré víře. Dále jsou katastrální území kde o přídělech víme, existují i poznámky v katastru nemovitostí, ale my jsme povinni při lustraci státní půdy tyto pozemky neuvolnit a vlastně by měly být blokovány dokud se příděly nevyřeší – takže v extrémním případě na věčné časy.

Návrh řešení

Stanovit pro přídělce nebo právoplatné dědice konečný termín (minimálně 2-3 roky) do kdy je třeba nechat zapsat příděly do katastru nemovitostí. Předložené listiny by KÚ zapsal do KN.

Pozemkový úřad by dále postupoval podle § 13 zákona č. 139/2002 Sb. V současné době KÚ požaduje k zápisu přídělů do KN grafické podklady, které vyhotovuje dle potřeby PÚ. Ale v případě konečného termínu zápisu do katastru by pravděpodobně nebylo technicky zvládnutelné okamžité vyhotovení přídělových plánů dle požadavků, které by se zřejmě nahromadily.

Jednou z možností by bylo provedení zápisu přídělu do KN s uvedením „jakési“ blokační poznámky ve smyslu omezení nakládat s tímto přídělovým pozemkem dokud nebude katastrálnímu úřadu předložen geometrický plán nebo rozhodnutí ve smyslu § 13 zák. č. 139/2002 Sb.

Z výše uvedených postupů vyplývá, že obnova či rekonstrukce přídělů v okrese Praha - západ je dlouhodobá záležitost. Zvláště jsou-li soudem uznávány nepřímé důkazy k vlastnictví přídělů (návrh přídělů, seznamy, splacení několika splátek, atd.). Téměř v každém kat. území narážíme na nedokončené přídělové řízení a nezapsané příděly. Lidé se „probudí“ až když se v území něco děje – např. územní plán, realitní kancelář vykupuje pro výstavbu nebo jsou vyhlášeny pozemkové úpravy.

V průběhu řízení za účelem upřesnění a rekonstrukce přídělů musel Pozemkový úřad Praha západ zvolit u každého katastrálního území rozdílný způsob řešení.

Vzhledem k uvedeným problémům, které jak všichni víme, nejsou výlučnou záležitostí Prahy - západ, považujeme za vhodné, aby ÚPÚ inicioval řešení tohoto problému a na dané téma jednal s ČÚZK.

□ □ □

■ KOMENTOVANÝ STAVEBNÍ ZÁKON ■

● Na pomoc drobným stavebníkům, stavebním firmám, investorům i úředníkům, kterým komplikuje práci obtížná formulace nového stavebního zákona, přichází sedmisetstránková publikace **Nový stavební zákon s komentářem**. Autorem je odborník v oblasti výstavby a územního plánování a sekretář České komory architektů **JUDr. PhDr. Jiří Plos**. Vydalo nakladatelství Grada.

Titul, určený pro všechny subjekty spojené se stavebním trhem přináší plná znění právních předpisů a formuláře nejen samostatného stavebního zákona, ale rovněž změnového zákona ke stavebnímu zákonu, správní řád či prováděcí vyhlášky. Komentovány jsou nejen složité pasáže zákona, ale autor také upozorňuje na části zákona, které časem pravděpodobně doznají legislativní změny. Text je přehledný a strukturovaný, tudíž vhodný také pro laiky.

Zkušenosti se zadáváním veřejných zakázek Pozemkové úřadu Břeclav

Ing. Josef Haar, ředitel PÚ Břeclav

1. Způsob zadání

Od účinnosti zákona 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách (dále jen *zákon*) je každé úplatné poskytnutí dodávek, služeb či stavebních prací veřejnou zakázkou. V § 12, zákona jsou stanoveny finanční limity podle předpokládané hodnoty plnění na

- veřejnou zakázku malého rozsahu. Finanční limit je stanovený u dodávek s služeb ve výši 2 mil. Kč bez DPH a u stavebních prací ve výši 6 mil. Kč. bez DPH.
- zakázky podlimitní u nichž předpokládaná hodnota veřejné zakázky bez DPH u služeb přesáhne 2 mil. Kč, ale je menší než 4,290.000, Kč, u stavebních prací potom předpokládaná hodnota přesáhne 6 mil. Kč, ale nepřesáhne 165,288.000,-Kč.
- zakázky nadlimitní u nichž předpokládaná hodnota veřejné zakázky u dodávek a služeb přesáhne 4,290.000,- Kč a u stavebních prací 165,288.000,-Kč.

Stanovení výše předpokládané hodnoty zakázky je důležité pro způsob jejího zadání. Zákon u veřejných zakázek malého rozsahu nestanovuje jakým způsobem mají být zadávány, obecně vymezuje, že zadavatel musí dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Zadavatel může způsob zadání upřesnit vnitřní normou, v případě Ministerstva zemědělství ČR je to příkaz č.14/2007 ministra zemědělství.

Zákon upravuje následující druhy zadávacích řízení (viz § 21 zákona):

- otevřené řízení (§ 27 zákona),
- užší řízení (§ 28 zákona),
- jednací řízení s uveřejněním (§ 29 zákona),
- jednací řízení bez uveřejnění (§ 34 zákona),
- soutěžní dialog (§ 35 zákona),
- zjednodušené podlimitní řízení (§ 38 zákona).

Na Pozemkovém úřadě v Břeclavi jsme se rozhodli zadávat veřejné zakázky na zpracování pozemkových úprav u akcí jejichž předpokládaná hodnota bez DPH přesahuje 2 mil. Kč výlučně otevřeným řízením a u zakázek podlimitních s nepovinným zveřejněním ve Věstníku EU. Zadávání veřejných zakázek uvedeným způsobem jsou dodrženy zásady v § 6 zákona, tj. transparentnost, rovné zacházení a zákaz diskriminace. Současně nedochází ani k porušení zákona, jak je uvedeno v 13, odst. 3, zákona, tzn. rozdělením zakázky tak, aby byl snížen limit a zakázka byla zadávána jiným než otevřeným řízením. Je-li veřejná zakázka zadána otevřeným řízením s uveřejněním (nepovinným v rozsahu 2,0 mil. až 4,290 mil. Kč) nejedná se o porušení zákona.

2. Stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky

- Jednodušší je stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky u stavebních prací. Využíváme výpočet projektanta, který v rozpočtu stanoví cenu s ohledem na cenové relace stavebních materiálů, stavebních prací, přesunů hmot apod. Lze předpokládat, že u stavebních prací postupují všechny pozemkové úřady obdobně.
- Stanovení předpokládané hodnoty u zakázek na pozemkové úpravy stanovujeme postupem uvedených v §§ 13, 14 a 15 zákona. K výpočtu používáme tabulku, která vychází ze vzorového zadání zaslání na pozemkovém úřadu ÚPÚ. Základem pro výpočet předpokládané hodnoty veřejné zakázky na služby je skutečná cena uhrazená zadavatelem za služby stejného či podobného druhu během posledních 12 měsíců, upravená o změny v množství nebo cenách, které lze očekávat během následujících 2 měsíců. Uvedený postup plyne z ust. § 15, odst. 1 zákona za použití ust. § 14,

odst.3, písm. a) zákona. Může se stát, že pozemkový úřad v posledních 12 měsících neměl žádné plnění položek stejného nebo podobného druhu.

V posledních třech letech jsme v Břeclavi zadávali veřejné zakázky na rekonstrukci přídělů a komplexní pozemkové úpravy v katastrálních územích s nedokončeným přídělovým a scelovacím řízením. Připravovaly jsme zadávací dokumentaci na „Komplexní pozemkovou úpravu v k.ú. Velké Bílovice“, což je k.ú. se zachovaným pozemkovým katastrem. U položek za geodetické práce, šetření obvodů, zaměření skutečného stavu, revizi a doplnění bodového pole, vytčení hranic pozemků po pozemkové úpravě a další položky, lze použít plnění ze zakázek v katarálních územích s nedokončeným přídělovým a scelovacím řízením (srovnání jsme provedli v rámci územní působnosti Pozemkového úřadu Břeclav). Zjistili jsme, že pro stanovení předpokládané hodnoty VZ nemáme srovnatelné plnění za posledních 12 měsíců u tří položek:

Dokumentace nároků vlastníků pozemků	MJ	1 ha
Zpracování návrhu nového uspořádání pozemků	MJ	1 ha
Zpracování digitální katastrální mapy	MJ	1 ha

Po zvážení možností zjištění uvedených položek srovnatelného plnění s ohledem na roztržštěnou půdní drážbu, výměru katastrálního území a obdobný reliéf krajiny jsme se obrátili na kolegyně ve Znojmě, Vyškově a Hodoníně, zda za posledních 12 měsíců měly plnění uvedených položek. Takto jsme získali informace o cenách i u položek, u kterých jsme na Pozemkovém úřadě v Břeclavi neměli v zákonem stanovené době plnění. Pro srovnání katastrálních území podobného charakteru jsme využili jednak webové stránky www.upu.cz, ale také publikaci vydanou ČMKPÚ k desátému výročí vzniku pozemkových úřadů.

Jednotkové ceny zjištěné z plnění jsou vynásobeny počtem jednotek pro dané katastrální území. Takto zjištěná cena je předpokládaná hodnota veřejné zakázky.

Tabulka s výpočtem je vložena do obálky, zapečetěna a uložena u zadávací dokumentace až do doby otvírání a hodnocení obálek. Předpokládaná cena veřejné zakázky, včetně jednotlivých položek je podkladem pro posouzení, zda nabídková cena některého uchazeče je mimořádně nízká v případě, že se výrazně odchyluje od nabídek ostatních uchazečů. Podle § 77 zákona si komise vyžádá případně zdůvodnění uchazeče, který podal mimořádně nízkou nabídkovou cenu a vyhodnotí, zda ji uchazeč zdůvodnil některým ze způsobů uvedených v § 77, odst. 2, písm. a) až e). Hodnotící komise posoudí zdůvodnění uchazeče a buď je uzná za důvodné a nabídku zařadí do hodnocení nebo zdůvodnění, příp. vysvětlení uchazeče, je-li přizván na jednání komise, neshledá odůvodněným a nabídku doporučí zadavateli vyřadit. Pro úplnost uvádím, že mimořádně nízká nabídková cena nebyla v žádném zákoně o veřejných zakázkách (o zadávání veřejných zakázek) definována jako cena, kterou lze vypočítat předem daným aritmetickým zadáním. Např. že za mimořádně nízkou nabídkovou cenu bude považována nabídková cena nižší více než o 25 % ve srovnání s průměrem hodnocených nabídek. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v letech 1998 až 1999 tento způsob výpočtu připouštěl, pokud byl oznámen v zadávací dokumentaci.

3. Jmenování komisí

Podle § 71 zákona jmenuje zadavatel nejméně tříčlennou komisi pro otevření obálek podle § 74 odst. 1 zákona komisi pro posouzení a hodnocení nabídek. Jednání dvou komisí je nepružné a proto využíváme možnosti uvedené v § 71, odst. 3, a to že zadavatel stanoví, že hodnotící komise plní funkci komise pro otvírání obálek s nabídkami. Po otevření obálek, není-li žádná z nabídek vyřazena, následuje ihned jejich posouzení a hodnocení.

Krátce ke složení komise pro posouzení a hodnocení nabídek. Složitost a zvláštnost řízení o pozemkových úpravách klade značné nároky na složení hodnotící komise s ohledem na odbornost členů. Krátce po přijetí prvního zákona o zadávání veřejných zakázek jsme se shodli na následujících zástupcích v hodnotící komisi:

- jeden až dva pracovníci pozemkového úřadu
- starosta obce, do jejíhož územního obvodu patří řešené katastrální území (případně člen obecního zastupitelstva, případně zaměstnanec obecního úřadu)
- zástupce katastrálního úřadu
- zástupce PF ČR

Lze se dohodnout s pozemkovými úřady a jmenovat členem a náhradníkem pracovníka sousedního pozemkového úřadu.

U stavebních prací po dohodě jmenujeme pracovníky stavebního úřadu. Podle druhu stavebních prací autorizovaného inženýra s příslušnou autorizací, u vodohospodářských staveb pak pracovníky ZVHS.

4. Hodnotící kritéria

Stanovení hodnotících kritérií je upraveno v § 78 zákona. U jednodušších zakázek volíme jako hodnotící kritérium cenu. U složitějších, náročnějších na plnění využíváme ust. § 78, odst. 1, písm. a) zákona a nabídky hodnotíme podle ekonomické výhodnosti nabídky. Stanovení hodnotících kritérií u prací na řešení pozemkových úprav je složité a obtížné. Nelze již použít reference další ukazatele, které uchazeč dokládá v rámci zadání při plnění ekonomické, technické, finanční, profesní způsobilosti. Při použití hodnotícího kritéria podle ekonomické výhodnosti je nutné stanovit do zadání váhu jednotlivých kritérií. Po zkušenostech z dřívějších let, jsme dospěli k závěru, že váha nabídkové ceny (**musí být vždy jako dílčí hodnotící kritérium**) by měla být v rozmezí 70 až 80%. Jinak se může stát, že dílčí kritéria svoji vahou umožní, aby zakázka byla přidělena uchazeči, jehož nabídková cena je vyšší než nejnižší, nikoli však mimořádně nízká nabídková cena. Další hodnotící kritéria volíme tak, aby byla jednoznačně definovaná, vyčíslitelná a hodnotitelná. Pro hodnocení využíváme vzorec, který byl uveden ve vyhlášce č. 240/2004 Sb. Např. nabídková cena je hodnocena tak, že nejnižší nabídková cena se vydělí nabídkovou cenou hodnocené nabídky, výsledek vynásobí 100 a vahou, kterou zadavatel tomuto kritériu stanovil. U dalších kritérií je první krok opačný, tzn. že hodnocená nabídka je dělena nejvhodnějším hodnotou (ta je vždy vyšší) násobena 100 a vahou kritéria. (viz tabulka)

Jako kritéria volíme:

- výši nabídkové ceny
- výši bankovní záruky na dobu plnění, přičemž ji stanovujeme na kvalitu. Uvolnění bankovní záruky je vázáno na nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu pozemkové úpravy.
- výši sankce za každý den prodlení. Sankci vyžadujeme uvést v absolutní hodnotě (Kč), ovšem tak, že ji omezujeme výší mezi 1 až 3 % nabídkové ceny. Je třeba si uvědomit, že při zakázce v hodnotě 5 mil. Kč činí 2 % v absolutní hodnotě 100,000,-Kč. Omezení je nutné, protože jinak uchazeči, zejména u stavebních prací by mohli nabízet částky ve statisících. A vztážením omezení výše sankce k nabídkové ceně „rozhodí“ hodnoty kritéria. I kdyby totiž všichni uchazeči nabídli nejvyšší možnou částku, tak tím, že je vztážena k jejich nabídkové ceně, bude se lišit.
- někdy stanovíme jako jedno z kritérií výši sankce za odstranění zjištěných závad, nad lhůtu stanovenou zadavatelem např. nad 10 dnů.
- u dodávek stavebních prací jako dílčí hodnotící kritérium stanovujeme délku záruční doby nad dobu stanovenou zadavatelem. V pozici zadavatele stanovujeme délku záruční doby na 36 až 60 měsíců. Hodnotí se pouze počet měsíců nad dobu stanovenou zadavatelem.

U VZ na dodávky prací na pozemkové úpravy záruční dobu neuvádíme (viz informace ÚPÚ).

Vyhýbáme se popisným stanovením zadání hodnotícího kritéria. Zadavatel musí v zadání VZ určit způsob hodnocení. Řízení o pozemkových úpravách je upraveno zákonem 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech v platném znění a prováděcí vyhláškou 545/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Dále zákonem 344/1992 Sb. (katastrální zákon) a prováděcí vyhláškou 26/2007 Sb. Velmi složitě a problematicky některý z uchazečů prokáže originální a jedinečný způsob řešení pozemkové úpravy, protože postup, jak uvedeno výše, je dán zákony a jejich prováděcími předpisy.

Příklad stanovení hodnotících kritérií a jejich váhy:

Kritérium	váha
1 Výše nabídkové ceny	75 %
2 Výše bankovní záruky na dobu plnění	15 %
3 Sankce za každý den prodlení plnění VZ v Kč	10 %

(zadavatel omezuje výši sankce na 3% nabídkové ceny)

5. Příprava zadávací dokumentace

Zadávací dokumentaci pro výběrová řízení na provedení pozemkových úprav připravují všechny pozemkové úřady již dvanáct let, a vcelku jsme se všichni naučili připravit kvalitní zadávací dokumentaci pro obnovu katastrálního operátu. Po dohodě s příslušným katastrálním pracovištěm Katastrálního úřadu rozdělíme katastrální území na část plochu řešenou v pozemkové úpravě, na pozemky zahrnuté nesměňované a případně na část (zejména pod stavbami – např. vodní dílo Nové Mlýny, bývalá hospodářská střediska zemědělských družstev apod.) kde bude provedena pouze rekonstrukce přídelů. Stanoví se průběh vnitřního a vnějšího obvodu a vypočítají se počty délkových jednotek a výměry jednotlivých kategorií pozemků. Po dohodě s katastrální pracovištěm je rovněž určen počet bodů PPBP a stanoven počet u kterého je nutné provést revizi a počet nutný pro doplnění PPBP.

Současně s touto přípravou oslovujeme následující instituce:

- Obec se žádostí o poskytnutí schváleného územního plánu. V rámci Okresu Břeclav mají s výjimkou jedné obce, všechny ostatní schválený územní plán.
- U Výzkumného ústavu ochrany půd a meliorací vyžádáme údaje o větrné a vodní erozi.
- Zemědělská vodohospodářská zpráva dělala v průběhu posledních 40 let řadu úprav drobných vodních toků, vlastní studie o povodňové ohroženosti plynoucí z toků v její správě.
- u příslušného Povodí, v našem případě Povodí Moravy, s.p. zjišťujeme, zda je dotčené katastrální území ohroženo povodněmi vzedmutím hladin vodních toků, zda jsou v k.ú. inundační prostory, případně je zamýšleno budování protipovodňových opatření.

Pozemkové úpravy, zejména s rozvojem možností čerpání prostředků z fondů EU, nekončí zápisem do katastru nemovitostí, ale pokračují realizací. Zkušenosti, s kterými jsme se setkali při realizaci prvků společných zařízení, nás vedly k tomu, že již v zadávací dokumentaci vyžadujeme, aby se pod plány společných zařízení podepisovali inženýři s příslušnou autorizací podle zákona 360/1992 Sb.

V zadání VZ požadujeme v části „Kritéria a doklady pro prokazování odborné způsobilosti nebo členství v profesní organizaci“ doložit autorizaci pro obory:

- územní systémy ekologické stability
- dopravní stavby
- stavby vodního hospodářství
- geotechnika

jmenování příslušným soudem

- znalce v oboru oceňování nemovitostí

Při definování požadavků na odbornou způsobilost dodavatele je zadavatel současně vázán metodickými stanovisky nadřízeného odborného orgánu, kterým je Ústřední pozemkový úřad (ÚPÚ). V písemné informaci ÚPÚ ze dne 22. 8. 2005 je výslovně uvedeno, že k otázce autorizace osob zpracovávajících projekty ÚSES (viz výše) poskytlo stanovisko Ministerstvo životního prostředí ČR, ze kterého vyplývá, že způsob získání a rozsah činnosti pro autorizaci v uvedené oblasti upravuje zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků ve výstavbě, v platném znění, a související podzákonné normy v platném znění. Osoba oprávněná zpracovávat projekty ÚSES musí mít autorizaci pro tuto činnost, kterou na základě příslušné zkoušky vydává Česká komora inženýrů a architektů. Udělení autorizace je spojeno s právem užívat odpovídající razítko ČKAIT. Seznam autorizovaných projektantů ÚSES je mj. uváděn a aktualizován na webových stránkách ČKAIT, kde si rovněž lze ověřit platnost autorizace nebo její číslo.

Totéž platí pro poldry, vodohospodářská opatření, zpevněné cesty. V zadávací dokumentaci na veřejnou zakázku požaduje zadavatel zpracování

- jednoho projektu zpevněné polní cesty
- jednoho projektu protipovodňového opatření (poldru, ochranné hráze apod.)
- jednoho projektu prvku ÚSES.

Pro tyto projekty zadáváme a zavazujeme všechny uchazeče stejnou částkou, jejíž výše plyne z velikosti katastrálního území, jeho konfiguraci a informací získaných z VÚMOP, Povodí Moravy, ZVHS a územního plánu příslušné obce. Všichni uchazeči jsou vázáni částkou pohybující se v rozmezí 450 tis. až 750 tis. Kč. Výše peněžního plnění je pro danou VZ pro všechny uchazeče stejná.

Pro schválení plánu společných zařízení bude dodavatel zpracovávat realizační projekty vybrané po dohodě pozemkového úřadu a zástupce příslušné obce. K tomuto zadání jsme dospěli po zkušenostech, kdy nově navržený plán společných zařízení, resp. pozemky pro komunikace neměly dostatečnou dimenzi pro náspy či úvozy, případně oblouky zatáček. Po skončení řízení o pozemkové úpravě již nemůže pozemkový úřad provádět vykupování pozemků, pokud nastane výše uvedený stav, jsme si vědomi, že se nám nepodaří podchytit všechny prvky PSZ, ale aspoň ty nejdůležitější, protože projektant pracující na novém uspořádání pozemků musí spolupracovat s projektantem realizačního projektu.

Pro zpracování projektu zpevnění polní cesty vyžadujeme stanovisko autorizovaného inženýra z oboru geotechnika (citováno z oboru autorizace uvedeném v § 5 odst.3 písm. i/ zákona 360/1992 Sb.), který je oprávněn rozhodnout, zda je nezbytné provést geologický průzkum či je podloží dostatečně únosné. Jak jsme výše uvedli, „Plán společných zařízení“ obsahuje prvky, jejichž realizace ve svém souhrnu má zajistit ekologickou stabilitu krajiny. Jedním z takových prvků je v zadávané veřejné zakázce předpokládaný návrh a definice rozsahu (velikosti) pozemků pro zpevnění polních cest, resp. při jejich křížení, a to takovým způsobem, aby byly zajištěny dostatečně široké navržené oblouky, které umožní bezproblémový provoz zemědělských strojů. Z těchto důvodů požaduje zadavatel prokázání odborné způsobilosti

- v oboru dopravních staveb (po polních cestách bude realizován provoz zemědělských strojů aj. dopravních prostředků),
- v oboru staveb vodního hospodářství a krajinného inženýrství (následná výstavba polních cest, jejich úprava, křížení atd. bude realizováno v krajinném prostředí),
- soudního znalce v oboru oceňování nemovitostí, který ocení pozemky, jež budou muset být vykoupeny za účelem zpevnění polních cest a jejich případných úprav, pro ocenění věcných břemen podle § 9, odst. 15, zákona 139/2002 Sb.

v platném znění náleží vlastníkovu pozemku, na kterém bylo zřízeno věcné břemeno, náhrada podle platného cenového předpisu. Náhradu může stanovit pouze znalec z oboru ekonomika, oceňování nemovitostí, podle § 8, odst.2, zákona 139/2002 Sb. v platném znění v řízení o pozemkových úpravách se pro oceňování použije zvláštní právní předpis platný ke dni vyložení soupisu nároků podle odstavce 1. Pozemkový úřad stanoví, zda ocenění provede sám nebo tím pověří zpracovatele pozemkových úprav nebo znalce. Pozemkový úřad rozhodne o způsobu ocenění na úvodním jednání, projedná jej se sborem zástupců.

Při této příležitosti krátce k subdodavatelům. Jen málo uchazečů může splnit všechny výše uvedené podmínky, není však problém, aby některý z kvalifikačních ukazatelů byl splněn prostřednictvím třetí osoby, subdodavatele. Podle zákona 137/2006 Sb. **nemůže zadavatel vyloučit úplně plnění některé části zakázky subdodavatelem.** Mohla by teoreticky nastat situace, že se přihlásí uchazeč, který nemá žádnou z požadovaných odborností a všechny technické a profesní ukazatele splní prostřednictvím subdodavatelů (ryze teoreticky se může přihlásit uchazeč podnikající např. v oboru výpočetní techniky, splňuje základní, ekonomické a finanční ukazatele a ostatní splní subdodavatel), proto **vymezujeme v zadání, že uchazeč nemůže buď výkon zeměměřičských činností nebo projektování pozemkových úprav splnit prostřednictvím subdodavatele.**

Okres Břeclav patří mezi ojedinělé oblasti v celé ČR, kde je značný zájem o vytyčování pozemků po pozemkové úpravě, zájem se pohybuje mezi 30 až 60 % počtu vlastníků v daném katastrálním území. Protože celkové požadavky přesahují 2 mil. Kč bez DPH a individuální vytyčení by muselo být zadáváno otevřeným řízením, stanovujeme v zadávací dokumentaci předpokládaný počet MJ a to 100bm a počet bodů. Už koncem 90. let jsme tento způsob zadání uplatnili, ale nestanovili jsme počet jednotek a zjistili jsme, že podle odhadu jednotlivých uchazečů se počet jednotek liší a tím se výrazně odlišovaly i nabídkové ceny. Z uvedeného důvodu stanovujeme všem uchazečům stejný závazný počet měrných jednotek a nabídková cena se liší podle ceny jednotkové, kterou si navrhne každý z uchazečů individuálně. Výhodou tohoto způsobu a zdání je, že máme na pět let od nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu „odsoutěženo“ i vytyčování a žádosti vlastníků o vytyčení pozemků po pozemkové úpravě zasíláme dodavateli prací. Lze doporučit dalším zadavatelům, kteří by se pro tento způsob rozhodli, aby do zadávací dokumentace a do smlouvy uvedli, že vytyčování bude prováděno nejméně jednou za čtvrtletí. Formulace této klauzule vychází ze zkušenosti při zaslání malého počtu žádostí dodavateli, který pak nemá zájem provádět vytyčování malého počtu jednotek.

To bylo několik poznatků a zkušeností s přípravou veřejných zakázek především na pozemkové úpravy s několika okrajovými postřehy k dodávkám stavebních prací. Závěrem bych snad uvedl, že se stále objevuje mezi zadavateli možnost překročení výsledné ceny nabídky, která byla přidělena uchazeči, jenž podal nejvhodnější nabídku do výše 10 %. Tato informace plyne z prvního zákona č. 199/1994 Sb. o zadávání veřejných zakázek, kde bylo uloženo zadavateli oznámit skončení veřejné zakázky vyplněním „Evidenčního listu“ a v případě, že se výsledná cena lišila od ceny, kterou vítězný uchazeč nabídl ve veřejné obchodní soutěži o více než 10 %, tak byl zadavatel povinen orgánu dohledu (ÚOHS) zaslat písemné zdůvodnění. Zákon 137/2006 S. o veřejných zakázkách (ani předchozí zákon č. 40/2004 Sb.) podobné ustanovení nemá. **Cena, kterou nabídl uchazeč jemuž byla VZ přidělena, je konečná a nepřekročitelná.**

Podle zákona 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, pokud zadavatel předpokládá navýšení ceny, může si vyhradit v zadávacích podmínkách opční právo. Podrobně je tento postup uveden v § 99, zákona.

Informace o postupu prací na výzkumném úkolu „Optimalizace činností pozemkových úřadů v ČR ve vztahu k využívání komplexních pozemkových úprav k uchování krajinných funkcí“

Ing. Jana Pivcová, ÚPÚ

Nejen pozemkovými úřady ale pocho-pitelně odbornou veřejností vůbec je s velkým zájmem sledován výzkumný úkol, který řeší Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky (VÚZE), a který se zabývá otázkami příštích činností pozemkových úřadů zejména v oblasti pozemkových úprav. Jde o přesnější stanovení odborných činností, analýzu potřeb pozemkových úprav, optimalizaci kapacit z hlediska jednotlivých odborností na pozemkových úřadech, a to mj. z hlediska regionálního a nakonec i o ná-měty na možné příští racionální uspořádá-ní pozemkových úřadů.

Dne 17. 7. 2007 proběhlo na MZe, Ústředním pozemkovým úřadem, jednání o postupu prací na tomto výzkumném úkolu („Optimalizace činností pozem-kových úřadů v ČR ve vztahu k využíva-ní komplexních pozemkových úprav k uchování krajinných funkcí“).

Jednání se zúčastnili za VÚZE jako řešitele projektu Doc. Ing. Jiří Němec, CSc. a Ing. Jakub Kučera, za Ústřední pozem-kový úřad jako hlavního uživatele výstu-pu projektu Ing. Kamil Kaulich, zástup-ce ředitele ÚPÚ a Ing. Jana Pivcová.

Zodpovědný řešitel úkolu, Doc. Ing. Jiří Němec, CSc., sdělil, že řešení dílčího cíle projektu V003 „Analýza současných metod oceňování pozemků, územních a krajinných celků v ČR a vybraných zemích EU včetně ekonomických podmínek činnosti pozemkových úřadů při KPÚ“ bude časově přesunuto na rok 2008, a to spolu s etapou V004; rok 2007 bude využit k prohloubení poznatků z návrhů etapy V002. Pokud jde o „Přehled činnosti a personální struktury pozemkových úřadů v některých zemích EU“ (SRN, Rakousko, Francie a Nizozemí), tato část úkolu dosud nebyla publiková-na. ÚPÚ rovněž doporučuje z výsledků to-hoto cíle připravit článek do bulletinu Po-zemkové úpravy. ÚPÚ jako hlavní uživatel výsledků výzkumného úkolu, s touto zmé-nou souhlasí za podmínky, že bude vše řád-ně zajištěno po formální stránce na úrovni zadavatele. Do výstupu za rok 2007 budou tedy zařazeny i výsledky dílčího cíle V002.

Dále byl konzultován postup při ře-šení dílčích cílů V003 a V004. Řešitel i hlavní uživatel výstupu se shodli na sku-tečnosti, že potřeby provádění pozemko-vých úprav z pohledu ŘSD, PF ČR a pro-tipovodňové požadavky je třeba brát jako

objektivně a kvantitativně zjistitelný zá-klad, který však **bezpodmínečně musí být doplněn dalšími potřebami na zahájení a řešení poz. úprav – požadavky vlast-níků nadpoloviční výměry v daném úze-mí, protierozní ochrana půdy, zvýšení ekologické stability území, potřeba re-alizací schválených a zapsaných návr-hů poz. úprav apod. Tyto doplňující podklady dodá z části ÚPÚ, z části budou stanoveny odborným odhadem po konzultacích mezi ÚPÚ a VÚZE.**

Dále byly konzultovány některé kon-krétní technické parametry zpracovaných podkladů a informací (tabulky). Např. při stanovení a plánování počtu pracovníků na jednotlivých pozemkových úřadech je třeba zohlednit mimo jiné i nutnost peč-livé a důkladné kontroly průběhu řešení pozemkové úpravy ze strany pozemko-vého úřadu; po dohodě s řešitelem bude uvažováno vypuštění sloupce Obnova ven-kova v příslušné tabulce.

Další schůzka k postupu prací na tom-to výzkumném úkolu se bude konat v po-lovině měsíce září 2007 a to mimo jiné na základě zohlednění výše uvedených pří-pomínek v podkladech pro tuto schůzku.

VÝZVA

**Českomoravská komora
pro pozemkové úpravy**
Novotného lávka 5, Praha 1, 116 68

Vážení kolegyne, vážený kolego,

Dovolujeme si Vás oslovit jménem Českomoravské komory pro pozemkové úpravy, dále jen ČMKPÚ.

ČMKPÚ v loňském roce završila 15 let svého trvání a navazuje na dlouholeté tradice pozemkových úprav v českých zemích. Komora sdružuje odborníky z oboru pozemkových úprav v rámci celé republiky, je organizována jako ústředí a pobočky v jednotlivých krajích. Posláním komory je jednak rozvíjení odborné činnosti v pozemko-vých úpravách v návaznosti na nejnovější odborné poznatky a tech-nické vybavení a dále hájí zájmy svých členů. Je partnerem Ústřed-ního pozemkového úřadu, pro který zajišťuje některé specifické úkoly. Komora spolupracuje v komisích při udělování odborné způsobilosti k provádění pozemkových úprav, organizuje soutěž o nejlepší realizo-vané společné zařízení, oponuje významné materiály jako např. k zadá-vání veřejných zakázek v oboru pozemkových úprav, zpracovává orien-tační pomůcku pro stanovení cen, organizuje odborná školení a semi-náře s celorepublikovou působností. Výrazně se podílela na získání finančních prostředků pro pozemkové úpravy v uplynulých dvou letech.

K tomu abychom mohli produkovat vysoce odborné materiály vy-užíváme jak členskou základnu, tak odborníky jiných profesí, zejmé-na z oblasti právní. Při zpracování posudků a materiálů s celostátní platností využíváme praktických zkušeností našich členů ze všech kra-jů, aby v těchto materiálech se odrazila specifika všech krajů naší republiky. Váha vlivu naší organizace je dána i počtem jejích členů.

Vzhledem k této skutečnosti se rozhodlo představenstvo ČMKPÚ na svém zasedání učinit výzvu pracovníkům v oboru pozemkových úprav k přihlášení se ke členství v ČMKPÚ.

Pokud máte zájem stát se členem Českomoravské pobočky pro po-zemkové úpravy, vyžádejte si prosím přihlášku na výše uvedené adrese u Ing. Antonína Svobody. Roční členský příspěvek činí 300,- Kč. Členství v ČMKPÚ je zohledněno ve slevách na pořádaných odborných akcích.

Ing. Mojmir Procházka, předseda ČMKPÚ

IX. Mezinárodní konference o katastru nemovitostí

29. – 30. 11. 2007 OLOMOUC – Hotel FLORA

Pořádá:

- Český svaz geodetů a kartografů
- Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov
- Český úřad zeměměřický a katastrální

Místo konání: OLOMOUC, Hotel Flora, Krapkova 34, 779 00 Olomouc, ČR

Prezence účastníků: 29. 11. 2007 od 8:30 do 10:00

Začátek programu: 29. 11. 2007 10:00 hod.

Ukončení programu: 30. 11. 2007 15.00 hod.

Ubytování: účastníci hradí individuálně v hotelu

Kontakty: ČSGK, Novotného lávka 5, 116 688 Praha 1, tel./fax: +420 220 082 374

Ing. Jana Chudobová – tajemník ČSGK

mobil: +420 728 750 494

E-mail: geodeti@csvts.cz

Ing. Václav Šanda – předseda ČSGK

mobil: +420 602 157 621

E-mail: vaclav.sanda@gefos.cz

Ing. Olga Buršíková – předseda odborné

skupiny KN –

mobil: +420 604 896 245

E-mail: bngeo@tiscali.cz

Uzávěrka přihlášek účastníků: 15. 11. 2007,

pokud to nestihneme, stačí nahlásit telefonicky nebo elektronicky organizačnímu garantovi.

Poznámka redakce k diskusi v článku „Návrh plánu společných zařízení – zkušenosti PÚ Sokolov“ z časopisu č. 59

Autorka článku paní ing. M. Gregorová, ředitelka PÚ Sokolov reaguje na příspěvek ing. V. Mazína, uveřejněný v č. 57 „Zásady navrhování plánu společných zařízení a jeho náležitosti“. Celá diskuse je vedena ze strany paní ředitelky korektně, se snahou o poznání problematiky, dokonce s výzvou o další příspěvky nápadů od kolegů z jiných úřadů.

Naši redakci zaujaly ani ne tak jednotlivé diskutované otázky, ale celková situace a přístup pozemkových úřadů jako zadavatelů komplexních pozemkových úprav, jejichž součástí je plán společných zařízení. Paní ředitelka se zmiňuje o zvyklostech různých pozemkových úřadů a popisuje až diametrálně odlišný postup zpracování a projednávání než její kolega z Plzně. „Sokolovský“ způsob zpracování plánu je více v poloze využití místních znalců a kompetenci sboru zástupců, kdežto „plzeňský“ způsob vychází z odborné erudice zpracovatelské firmy a jejich autorizovaných specialistů, který je předkládán k posouzení sboru zástupců.

Tento příklad diskuse potvrzuje, že v současné době stále více vyvstává do popředí neřešená otázka celého oboru pozemkových úprav v ČR. Toto se projevuje nejen při zpracování jednotlivých komplexních pozemkových úprav, ale je možné to objevit i v koncepčních statistických a metodických materiálech. Bylo by zajímavé udělat anketu u zpracovatelů pozemkových úprav a pracovníků pozemkových úřadů s otázkou: „co je klíčovým dokumentem pozemkové úpravy?“ Jak je možné, že jeden z ředitelů pozemkových úřadů tvoří podrobný metodický postup průzkumných a analytických činností a druhý má zcela jiné zvyklosti? Jakou vážnost dávají pak jednotlivé firmy plánu společných zařízení, když, jak uvádí paní ředitelka ze Sokolova, projektují pro cestu širokou 4 m v koruně parcelu užší než 3 m?

Když srovnáme legislativu a platné normy v oblasti geodetických činností při pozemkových úpravách s legislativou a normami v oblasti projekce pozemkových úprav, zjistíme propastný rozdíl. Jistě lze namítnout, že měření zemského povrchu pomocí GPS a totálních stanic je něco jiného než tvorba krajiny, tam je třeba dát prostor pro tvůrčí rozlet projektantovi a těm, kteří žijí v krajině. Ano, ale ne z neznalosti a nevzdělanosti odborné veřejnosti v oboru, který v okolních zemích má svoji společenskou prestiž.

Redakce časopisu si nedělá nárok na komentář k diskusi či závěry vůči těm, kteří jsou zodpovědní za metodické vedení a osvětu v oboru pozemkových úprav. Svoji poznámku bychom chtěli uzavřít citací z § 37 Arbeitsgemeinschaft Flurbereinigung - 1992, tedy zákona o pozemkových úpravách našich Bavorských kolegů, kam tak rádi a dlouho jezdíme na zkušenou:

Pozemkové ředitelství provádí včas přípravná šetření, ke kterým jsou přizváni majitelé pozemků reprezentativní zástupci. Jejich cílem je prozkoumat účelné ohraničení nově upravovaného území, stejně jako přibližně stanovit, jaká opatření jsou výhledově nutná a jaké lze očekávat prováděcí náklady a vlastní výkony pro účastnický spolek a jaký je možno očekávat podíl dalšího třetího na nákladech. Je nutno dbát nařízení o ochraně přírody a péči o krajinu.

Přípravná jednání neslouží jenom k přípravě následných objasňujících schůzí. Jsou v souvislosti s průzkumem a zpravodajstvím zúčastněných orgánů o plánovaném postupu (§ 55 odst. 2 a FlurbG) také důležitou přípravnou prací pro sestavení zásad nových forem.

Opatření nového zemského uspořádání se musí přizpůsobit rádu celého prostoru (§ 1 odst. 4 ROG, RVF 7.1.01) a musí dosáhnout vhodných nových forem postupu (též jednání). K tomu je zapotřebí koncepce, která je odsouhlasena zúčastněnými úřady a organizacemi, stejně jako společenstvím účastníků a kterou je nutno vypracovat pozemkovým ředitelstvím v zásadách nových forem: Tím budou shrnuta rozsáhlá plánování a další odborná plánování s požadavky nového zemského uspořádání, které stanoví cíle dalšího postupu. Se zřetelem k tomuto významu a rozsáhlé účasti příslušných úřadů a organizací mají zásady nových forem funkci postupu prostorového uspořádání.

Zásady nových forem jsou vzorem společenství účastníků pro úkol nového uspořádání. Nesmí být jenom shrnutím přání a podnětů partnerů, kteří je plánují. Naopak musí poskytnout koncept pro účelné nové formy nově uspořádaných objektů.

Podobně popisuje metodu provádění přípravných činností a zpracování plánu pan Hoisl R. z Univerzity v Mnichově:

V jednotlivém případě plánování pozemkových úprav spočívají těžiště jak v cílech, tak i v opatřeních rozdílně. Pozornost zasluhuje okolnost, že při plánovacím úkolu pozemkových úprav spolupůsobí velice rozdílné odborné okruhy. Jednotlivé obory nestojí izolovaně, nýbrž jsou navzájem těsně spojeny.

Tím se projevuje úprava pozemků jako typický případ pro použití systémové teorie. Systém pozemkových úprav se skládá z více systémových elementů, které jsou obsahově definovány uvedenými odbornými obory. Prvky systému jsou navzájem spojeny. Plánovací proces je proto třeba uspořádat tak, aby tato spojení byla také účinná.

Systémová teorie dává proto k dispozici několik modelů, tyto modely mají společné to, že se určí síle a rozvinou alternativy řešení, po vyhodnocení těchto alternativ se vybere rozhodnutí a následně se podle toho zpracuje prováděcí plán.

Plánovací management je nyní potřeba vytvořit tak, aby byla možná v jednotlivých fázích plánování zpětná vazba s předšlými plánovacími kroky. Tento proces zpětné vazby dále dovoluje, aby při plánování překračujícím jednotlivé obory - jako je tomu při pozemkových úpravách - vyplývaly poznatky ze všech odborných okruhů v jednom interdisciplinárním výukovém procesu do plánování. Toto je při plánování, které překračuje obory, nezbytně nutné. Zodpovědný plánovač - a to platí i pro velice dobré plánovače - není schopen ovládnout plně všechny odborné dílčí disciplíny.

Ačkoliv se zdá plánovací proces podle systémové teorie tak samozřejmý, přináší přece při praktickém zařazení do správních jednání, tedy při svrchovaném plánování, některé těžkosti. Tak se stává zejména v demokratických formách společnosti, že mohou být zpětnými vazbami v pozdějších plánovacích fázích znovu zpochybněny důležité plánovací podklady, např. cíle plánu a tedy soudně napadeny.

Jinak zbývá při strategickém plánování dostatek hracího prostoru, aby se přenášely normativně určené cíle na plánovací území, tam se zvážily podle místních požadavků a aby bylo nalezeno místně přizpůsobené rozhodnutí při cílových konfliktech. Strategické plánování nachází svou podstatu ve všeobecných zásadách k novému utváření území pozemkových úprav (zásady nového uspořádání), tento elaborát plánu sestává z mapové a textové části. Plán obsahuje zásady plánování k jednotlivým odborným disciplinám. Centrální postavení přitom zaujímají zásady pro rozvoj krajiny.

Systémový přístup ke zpracování plánu společných zařízení je ve státech s tradicí pozemkových úprav již zažitou záležitostí, což bohužel v České republice neplatí pro všechny zpracovatele a všechny investory, kteří od projektantů přebírají tyto dokumenty. Kvalita tohoto dokumentu není také žádnou třetí osobou hodnocena a kontrolována. Podobně jsou nejasné cíle, účel a obvod pozemkové úpravy při zahajování a zadávání pozemkové úpravy, což souvisí s úrovní plánu společných zařízení, spoluúčastí správních orgánů při řízení a výslednou realitou v krajině.

Projekt hodnocení účinnosti protierozních a protipovodňových opatření

Ing. Jana Podhrázká, Ing. Jana Uhlířová, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., Oddělení pozemkových úprav
Brno, Lidická 25/27, 657 20 Brno, mail: podhraska@vumopbrno.cz

1. Úvod

Významnou součástí návrhu plánu společných zařízení v pozemkových úpravách je návrh protierozních opatření a opatření, sloužících ke zmírnění škodlivých účinků povrchového odtoku z extrémních srážek. Většinou tím rozumíme malé retenční vodní nádrže, suché nádrže, průlehy, příkopy a úpravy strží a toků, doplněné organizačními a agrotechnickými opatřeními.

Obecný postup pro výběr a návrh komplexních opatření lze těžko doporučit, protože návrh a realizace konkrétních opatření je vždy závislá na mnoha faktorech a opatření většinou nejsou navrhována odděleně, ale v systému plánu společných zařízení, včetně ÚSES a cestní sítě. Roli hrají reliéfní a klimatické poměry, způsob hospodaření na zemědělské půdě, výměra „volné“ půdy pro realizaci (obecní nebo státní půda) i ochota vlastníků podílet se výměrou na vybudování těchto opatření a dodržovat ochranný režim na orné půdě.

Podíváme-li se na účinnost opatření vzhledem k ochraně půdy, má zajisté nejvyšší účinnost ochranné zatravnění nebo zalesnění. Na takových plochách dále nedochází k nežádoucímu eroznímu smyvu. Protože však tento systém není možné uplatnit na veškeré orné půdě, jsou volena opatření agrotechnická – mulčování, setí do strniště, bezorebný způsob hospodaření apod., kdy je podpořeno zasakování vody do půdy a omezení erozních projevů. Z hlediska čisté ochrany půdy před erozí na pozemku je tedy nejméně účinné budování protierozních průlehů, příkopů a mezí, které pouze rozdělí pozemek na menší díly, tím zabrání rozvinutí erozních jevů ve spodních částech pozemku a odvedou srážkovou vodu mimo kritické profily. Půda nad a pod prvkem však není chráněna proti erozi, pokud není uplatněno další protierozní opatření.

Jiný je ovšem pohled z hlediska protipovodňové ochrany a eliminace škodlivého působení srážkových vod. Zatravnění nebo šetrným způsobem obdělávané pozemky nemohou významně ovlivnit povrchový odtok při extrémních přívalových srážkách. V těchto případech se naopak uplatní více biotechnické protierozní prvky, které (jsou-li vhodně situované a dostatečně nadimenzované) jsou schopny odvést extrémní odtoková množství mimo kritické profily, zabránit významným škodám nejen na zemědělské půdě, ale i v intravilánech obcí. Liniové prvky je vhodné zařadit do ochranných nádrží, kde postupně dochází k usazování sedimentů a spodní části povodí již nejsou zatěžovány nežádoucími splaveninami. Při navrhování a projektování biotechnických liniových prv-

ků a nádrží je zapotřebí stanovit správné parametry těchto opatření, protože nevhodné založení např. protierozních mezí nebo nádrží může ve svém důsledku způsobit ještě větší kalamitní situace, nežli před jejich realizací.

Náplní věcné etapy výzkumného zá- měru ústavu (MZE000270490106) řeše- né oddělením pozemkových úprav Brno je hodnocení účinnosti protierozních a protipovodňových zařízení. V KPÚ. Projektanti plánu společných zařízení KPÚ mají k dispozici různé metodické pomůcky např. Metodický návod (ČMKPÚ 2004), příručku (Mazín, 2003), metodiky vydávané VÚMOP Praha., vodohos- podářské normy a směrnice. Návrhy para- metrů ochranných opatření se opírají o moderní teoretické poznatky, stále více se aplikuje matematické modelování srážko-odtokových charakteristik.

Empirických výsledků měření účinnosti opatření určených pro ochranu úze- mí před vodní erozí a povodněmi je však velmi málo. S cílem získání dat o změnách průtoků a transportu půdních částic v povodí vyvolaných realizací ochran- ných opatření KPÚ byla založena měře- ní na experimentálních povodích. Tato data by měly funkčně doplňovat výsled- ky z detailních měření na experimentál- ních ploškách.

2. Materiál a metody

Pro výzkum zaměřený na hodnocení účinnosti ochrany povodí před škodlivý- mi účinky povrchového odtoku opatře- ními pozemkových úprav bylo vybráno několik experimentálních ploch v růz- ných přírodních podmínkách:

- Němčický potok – erozí a povodně- mi ohrožované území na Dražanské vrchovině,
- Kopaninský potok – experimentální povodí VÚMOP, v.v.i. na Českomo- ravské vrchovině,
- Vodárenská nádrž Hubenov – povodí na Českomoravské vrchovině s dlouhou řadou měření kvality vody na přítocích (Povodí Moravy), s reali- zovanými protierozními a retenčními opatřeními v rámci KPÚ,
- Studená – polní lokality s bezorebnou technologií na Českomoravské vr- chovině,

- Vatín – experimentální plocha MZLU Brno na Českomoravské vrchovině pro sledování erozních procesů v polo- provozních podmínkách.

3. Experimentální povodí

V povodí *Němčického potoka* probíhá komplexní pozemkové úpravy a při- pravuje se realizace protierozních a pro- tipovodňových opatření. Oblast byla po- stižena ničivou povodní na jaře 2003. Místní občané i orgány státní správy usi- lují o urychlenou realizaci soustavy zá- chytých nádrží, první se má stavět na pravostranném přítoku Němčického po- toka. Využili jsme příležitost založit mě- ření odtoků a transportu plavenin před rea- lizací protierozních opatření a nádrže a kontinuálně pokračovat v době, kdy bude plně plnit svoji funkci.

Na toku byly instalovány dva Thom- sonovy přepady. N1 je uzávěrový profil, pod hrází plánovaného poldru, druhý N2 je umístěn nad hladinou zátopu budou- cího poldru. Sledované povodí vztažené k dolnímu profilu N1 má výměru 352 ha a zahrnuje podstatnou část k.ú. Němčice (okr. Blansko). Přístrojové vybavení pro- filů sestává z ultrazvukové sondy pro měření průtoků a automatického vzorko- vače plavenin.

Němčický potok se vlévá do říčky Luhy, která v Moravském krasu pokračuje jako Punkva a v Blansku vtéká do Svitavy. Reliéf zakládaného experimen- tālního povodí tvoří mírně členité, dlou- hé pozvolné svahy Dražanské vrchovi- ny. Rozvodnice v nejvyšším bodě pro- chází nadmořskou výškou 656 m, uzá- věr povodí má výšku 556 m, průměrná nadmořská výška povodí je 606 m. Kli- maticky patří zájmové území do oblasti mírně teplé, okrsku mírně vlhkého.

Experimentální povodí *Kopaninský potok* založilo v roce 1985 oddělení Doc. Ing. Tomáše Kvítka, CSc a stále zde pro- vádí výzkum, zaměřený především na sledování kontaminace vody dusíkem a možnosti pozitivního ovlivnění kvality vody (Kvítek-Doležal, 2003). V roce 2003 byly v povodí osazeny 4 Thomso- novy přelivy a vybaveny ultrazvukovým měřením průtoků. Nad každým profilem je v břehu instalován automatický vzor- kovač plavenin. Tyto práce probíhaly ve spolupráci obou oddělení s vizí budou- cího širšího výzkumného využití.

Kopaninský potok se vlévá do Jan- kovského potoka a poté do Želivky. Pat- ří tedy do povodí Vltavy. K uzávěrovému profilu B1 ve Velkém Rybníku má expe- rimentální povodí rozlohu 713 ha. Na- chází se v okrese Pelhřimov, na Česko-

moravské vrchovině, přesněji se zařazuje do Křemešnické vrchoviny. Reliéf povodí je v podstatě plochá pahorkatina se zarovnaným povrchem, rozřezaným povzvolnými údolími potoků.

Povodí Hubenovské nádrže se rozkládá ve středu moravské části Českomoravské vrchoviny. Je tvořeno dílčími povodími potoků Maršovského (plocha povodí 20,3 km²), do nádrže je přivedena voda ještě ze dvou potoků pomocí přivaděčů Jedlovského (plocha povodí 27,8 km²) a Jiřinského (plocha povodí 20,22 km²).

Povodí vodárenské nádrže bylo vybráno v roce 1996 pro řešení pilotního projektu nové koncepce ochrany vodních zdrojů. Zemědělské pozemky v povodí byly rozděleny do zón prvního až třetího stupně diferencované ochrany podle stupně jejich ohroženosti erozí, vzdálenosti od vodních recipientů a propustnosti půdy. Na nejrizikovějších pozemcích byla navržena opatření vedoucí ke zmírnění nepříznivých účinků zvýšené eroze a splachů, vedoucích ke znečištění vodních zdrojů.

Problém, jakým způsobem realizovat navržená opatření, byl řešen zahájením komplexních pozemkových úprav v několika katastrech povodí. Bohužel se nepodařilo uskutečnit pozemkové úpravy ve všech katastrech povodí. Přesto je možno konstatovat, že dokončené projekty pozemkových úprav respektovaly návrhy zpracované v pilotním projektu ochrany nádrže. Navržená opatření protierozní ochrany bylo možné vytyčit v terénu a změny druhů pozemků zanést do katastru nemovitostí. Byly vyhotoveny nové digitální katastrální mapy. Některá navržená ochranná opatření se již podařilo realizovat a v krajině jsou patrné linie nově založených mezí s liniovou vegetací, zatravněné zasakovací pásy i zatravnění celých pozemků.

3.4. Měření v experimentálních povodích

Profily na Němčickém a Kopaninském potoce jsou vybaveny ultrazvukovým měřením výšky hladiny vody, která se matematicky převádí na průtok. Měření průtoků probíhá automaticky po 10 minutách. Srážky a denní teploty se sledují v meteorologické stanici VÚMOP Praha a MZLU Brno. Každý profil byl osazen automatickými vzorkovači plavenin, které odebírají vzorky vody ze stoupající povodňové vlny. Vzorky vody se analyzují na obsah nerozpustných látek, orientačně se sledují i koncentrace dusičnanů, dusitanů, amonných iontů a fosforečnanů. Průtoky a koncentrace nerozpustných a rizikových látek ve vodě za extrémních srážko-odtokových událostí v povodí vodárenské nádrže Hubenov sledujeme ve spolupráci s Povodím Moravy, které má zde vedený monitoring.

Odtokové poměry povodí byly hodnoceny na základě hydrogramu CHMÚ a modelovány pomocí software ERCN. Maximální průtoky byly počítány modelem založeným na metodě CN křivek, odnos plavenin se modeloval podle Modifikované univerzální rovnice (Janeček a kol., 2005). Při zvolených scénářích výpočtu byl zohledněn vliv změny charakteristik povodí (zatravnění) na hodnoty maximálních průtoků a byla sledována účinnost protierozních opatření na snížení maximálního průtoku a objemu transportovaných plavenin.

Experimentální hodnocení účinnosti protipovodňových a protierozních opatření je založeno na sledování a hodnocení extrémních průtoků, koncentrací plavenin a kvality vody před a po realizaci opatření, dalším úkolem je vyhodnotit vliv pěstovaných plodin a používané agrotechnologie na ochranu půdy před erozí.

Na základě posouzení kapacity Sloupského potoka byla na Němčickém potoce navržena nádrž s takovými parametry, aby byla schopna transformovat návrhovou 100letou srážku tak, aby z profilu odtékaly maximálně 4 m³/s oproti vypočteným 15 m³/s. Projekt (Podhrázská - Bilík, 2004) byl zpracován v souladu se Studií protierozní a protipovodňové ochrany v částí povodí Luhy a přilehlých katastrech a opírá se o platné státní normy. Zemní homogenní hráz by měla mít výšku 5 m a délku v koruně 206 m. Pro manipulaci s vodou v nádrži je navržen sružený objekt se žlabovým přelivem, který se mimořádně osvědčil na jiných objektech při povodních v minulých letech. Účinnost nádrže bude posílena dalšími protierozními opatřeními (organizační a technická opatření).

Protierozní a protipovodňová ochrana povodí Kopaninského potoka byla řešena stejnou formou jako studie ochrany půdy a vody KPÚ. Pomocí výpočtu průměrného ročního smyvu půdy a jeho porovnání s přípustnými limity bylo navrženo cílené zatravnění (o celkové ploše 58 ha), které řeší ochranu zemědělské půdy. Maximální povodňové průtoky a transport plavenin byl, stejně jako na Němčickém potoce, vypočítán pomocí programu ERCN. Na Kopaninském potoce je vliv protierozních opatření (zatravnění) na průtok menší, předpokládá se snížení o 10%, pokles transportu plavenin o 27%.

Vhodnou protipovodňovou ochranu na Kopaninském potoce by plnila sou-

stava alespoň dvou suchých nádrží nad sebou. Přesnější vodohospodářské a stavební řešení poldrů není zpracováno, protože jejich umístění by muselo být vlastnický dořešeno v pozemkových úpravách, které v zájmovém území zatím neprobíhají.

Ve vodárenské nádrži Hubenov je pravidelně sledována kvalita vody s četností 12x ročně na přítocích do nádrže a v nádrži v základních chemických ukazatelích, 4x ročně je sledován výskyt specifických cizorodých látek a ve vegetačním období probíhá sledování jakosti vody v nádrži ve vertikálách. Pro zhodnocení možné účinnosti realizovaných opatření vzhledem ke kvalitě vody v nádrži jsme vybrali vývoj přísunu živin (dusíkaté láky – amoniakální a dusičnanový dusík a celkový fosfor z období let 1993 až 2004).

Na přítocích do nádrže je patrný pokles dusíkatých látek. V celkovém fosforu je zaznamenán pokles zejména u Jedlovského potoka. U Maršovského potoka byl u celkového fosforu v hodnoceném období setrvalý stav.

Přestože nelze jednoznačně určit míru vlivu ochranných opatření na kvalitu vody ve vodárenské nádrži, můžeme konstatovat lokální význam těchto opatření ke zmírnění erozních rizik a v neposlední řadě i význam krajinotvorný, sloužící k obnově ekologické stability. Ve spolupráci s Povodím Moravy, s.p. je dále pokračováno v revizi pásem hygienické ochrany a návrzích dalších ochranných opatření.

4. Experimentální plochy

4.1. Experimentální plocha Studená

Na pozemcích firmy Stagra Studená u Jindřichova Hradce probíhá sledování vybraných půdních charakteristik a jejich ovlivnění používáním rozdílných agrotechnologií při zpracování půdy. Stagra hospodář již od roku 1992 s využitím minimalizačních technologií (náhrada orby mělkým kypřením, slučování jednotlivých operací, ponechání rozdrčených rostlinných zbytků na povrchu půdy). Výsledky jsou porovnávány s pokusy na pozemcích s konvenčním hospodařením. Cílem je ověřit účinnost používání minimalizačních agrotechnologií v protierozní ochraně. V tab. je uveden příklad vlivu jednotlivých technologií (Hůla, In: Badalíková, Ekotech 2005).

Tab. Vliv agrotechnických operací na snížení smyvu

Druh agrotechnické operace	Zbytky slámy (t.ha ⁻¹)	Snížení smyvu (%)
Orba	0	0
Diskování	1,5	40
Kypření radličkovým kypřičem	4,0	70
Setí do nezpracované půdy	6,0	95

4.2. Experimentální plocha Vatín

Výzkumná stanice pícninářská Vatín je pracovištěm MZLU v Brně. Leží v oblasti Českomoravské vysočiny v nadmořské výšce 540 m n.m.. Pro potřeby MZLU zde bylo v roce 2001 založeno 12 odtokoměrných ploch sestavených do 6ti dvojic (expozice sever a jih) se sklonem 5°. Dvě dvojice jsou pokryty travními porosty, jedna dvojice slouží jako kontrola (holá půda), další dvojice jsou osety ozimou pšenicí, kukuřicí nebo osázeny bramborami. Povrchové odtoky jsou zachycovány do sběrných žlábků a sváděny do vědra či barelu v podzemní šachtě. Jsou měřeny povrchové odtoky v průběhu celého roku. Pro potřeby VÚMOP bylo v roce 2004 zařazeno sledování nerozpuštěných látek v objemech odtoků, které umožní hodnocení protierozní účinnosti pěstovaných plodin.

Dosavadní výsledky potvrzují ohroženost půdy s širokořádkovými plodinami zejména v jarním období. Nesečené trvalé travní porosty eliminují smyv půdy, ale v pozdním létě nebyly schopny na rozdíl od polních plodin výrazně snížit velikost odtoku z přívalových srážek (ulehlá tráva působí jako „došek“).

5. Závěr

Předpokládaný vliv nádrže na pravostanném přítoku Němčického potoka je nesporný. Zachytí odtok z téměř celého experimentálního povodí a při 100leté návrhové srážce transformuje průtok v korytě z vypočtených 15 m³/s na 4 m³/s. Podobné výrazné omezení odtoku by se dosáhlo soustavou poldrů na Kopaninském potoce.

Protierozní opatření v experimentálních povodích Kopaninský a Němčický potok byla navržena tak, že snižují roční průměrný smyv půdy pod přípustné limity nebo, v několika málo případech, těsně k přípustnému limitu. Realizaci protierozních opatření dojde ke snížení odtokových množství a omezení transportu nerozpustných látek. Tato skutečnost se projeví ve snížení čísla CN při výpočtu odtokových poměrů po návrhu protierozních opatření. Zároveň dojde ke značnému snížení transportu splavenin vlivem zachytných a stabilizačních prvků protierozní ochrany.

Kvalita vody na přítocích do vodárenské nádrže Hubenov má zlepšující se tendenci, přesto z povodí do nádrže putuje značné množství splavenin. Byl proto nově instalován automatický měřič splavenin na Maršovském potoce a ve spolupráci s Povodím Moravy bude sledována účinnost revidovaných ochranných pásem.

K celkovému hodnocení opatření realizovaných na podporu ochrany půdy a ke snížení škodlivých odtoků přispějí výsledky z experimentálních ploch Studená a Vatín. Účelné rozmístění trvalých

travních porostů a protierozní agrotechnologie na orné půdě mohou významným způsobem omezit povrchový odtok a odnos půdy.

Postup návrhu ochranných opatření a rozbor jejich modelové účinnosti byl zpracován formou výstupu Možnosti stanovení účinnosti ochrany před povodňovými retencí krajiny. Hlavním výstupem projektu po 5 letech řešení bude metodický návod pro návrh a hodnocení účinnosti

nosti PP a PEO opatření v pozemkových úpravách, která by měla pomáhat projektantům pozemkových úprav a pozemkovým úřadům při návrzích, dimenzování a hodnocení účinnosti opatření.

Článek vznikl za podpory řešení výzkumného záměru MZE0002704906 Hodnocení účinnosti ochrany povodí před škodlivými účinky povrchového odtoku opatřeními pozemkových úprav.

Poradna ČKAIT: Stavba polní cesty

Převzato z časopisu Stavebnictví
Text: Marie Bačová

Rozsah oborů a specializací autorizace, které uděluje ČKAIT, je uveden v publikaci „Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby“, 2. vydání, vydalo Informační centrum ČKAIT 2004. Rozsah oborů „stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství“ je podle této publikace následující:

■ pro autorizované inženýry:

Stavby hydrotechnické, zdravotně technické, meliorační a sanační, stavby pro nakládání s odpady. Součástí oborů jsou i stavby trubních dálkovodů, stavby pro úpravu krajiny a stavby pro funkci lesa.

■ specializace stavby meliorační a sanační pro autorizované techniky/stavitele:

Soubor činností, staveb a zařízení zajišťujících zlepšení přírodních podmínek a využívání půdy úpravou vodních poměrů v půdě. Stavby k zavlažování a odvodňování pozemků, úpravy malých vodních toků a malých vodních nádrží, lesotechnické meliorace, hrazení bystřin a pozemkové úpravy, včetně po nich a lesních cest, stavby sanační a stavby pro nakládání s odpady.

Rozsah autorizace je v případě inženýrů více obecný, u techniků pak jde o tři specializace (stavby hydrotechnické; stavby zdravotně technické a výše citované stavby meliorační a sanační), u nichž je popis, resp. výčet rozsahu autorizace podrobnější. Ve výčtu u staveb melioračních a sanačních se objevují také polní a lesní cesty. Možnost překrývání oborů a specializací autorizace udává článek 2.31 citované publikace:

Inženýr autorizovaný v oboru pozemní stavby, nebo dopravní stavby, nebo stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, nebo mosty a inženýrské konstrukce, nebo městské inženýrství nebo technická zařízení staveb je v rámci stavby, příslušející oboru jeho autorizace, oprávněn vykonávat i všechny odborné činnosti oborů technika prostředí staveb, statika a dynamika staveb, geotechnika a požární bezpečnost staveb. Přitom je vždy povinen splnit příslušná ustanovení stavebního zákona a autorizačního zákona.

Jak vyplývá z uvedené citace, není přípustné překrývání oborů stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství na jedné straně a oborů dopravní stavby na druhé straně. Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích neobsahuje sice přímou definici polní cesty (naproti tomu stavbu lesní cesty definuje vyhláška č. 433/2001 Sb., kterou se stanoví technické požadavky pro stavby pro plnění funkcí lesa jako „účelovou komunikaci, která je součástí lesní dopravní sítě, určená k dopravě dříví, dopravě osob a materiálu pou-

ze v zájmu vlastníka lesa a pro průjezd speciálních vozidel. Umožňuje bezpečný celoroční nebo sezónní provoz.“). Lze ji však odvodit z definice účelové komunikace:

Zákon č. 13/1997 Sb., § 7 Účelová komunikace:

(1) Účelová komunikace je pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí, nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi, nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Příslušný silniční správní úřad může na návrh vlastníka účelové komunikace a po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka.

(2) Účelovou komunikací je i pozemní komunikace v uzavřeném prostoru nebo objektu, která slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele uzavřeného prostoru nebo objektu. Tato účelová komunikace není přístupná veřejně, ale v rozsahu a způsobem, který stanoví vlastník nebo provozovatel uzavřeného prostoru nebo objektu. V pochybnostech, zda z hlediska pozemní komunikace jde o uzavřený prostor nebo objekt, rozhoduje příslušný silniční správní úřad.

Zákon č. 13/1997 Sb., v § 16 Stavební řízení dále stanoví:

(1) Pro stavbu dálnice, silnice, místní komunikace a veřejně přístupné účelové komunikace je speciálním stavebním úřadem příslušný silniční správní úřad.

Z výše uvedeného lze dovodit, že polní cesta je účelovou komunikací; pokud půjde o veřejnou účelovou komunikaci (polní cestu), je pro stavební řízení příslušný silniční správní úřad, a pak bude zřejmě vyžadována z hlediska zhotovitele projektové dokumentace autorizace v oboru dopravní stavby (pokud se nedohodnete se silničním správním úřadem na tom, že bude souhlasit s autorizací v oboru stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství). Pokud půjde o neveřejnou účelovou komunikaci, povede řízení obecní stavební úřad, zde by se měla bez problémů uplatnit i autorizace v oboru stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství.

STAVEBNÍ ZÁKON – ZÁKLADNÍ VAZBY

Ing. Jiří Blažek, Brno

Základní cíl nového stavebního zákona dosáhnout zjednodušení postupů územního plánování, umísťování, povolování, užívání a odstraňování staveb se na základě dosavadních zkušeností nepodařilo naplnit.

Vazby na ostatní právní předpisy, někde i nedořešené nebo neznámé, podmínka schváleného – vydaného – územního plánu i pro malé obce, chybějící formuláře pro spojená (sloučená) řízení určují stávající stav, tj. že při aplikaci zákona je uplatněno 717 parciálních stavebních práv. Tyto rozdíly jsou významné u neobvyklých staveb např. opatření nestavební povahy a staveb doprovázející pozemkové úpravy, staveb sloužících k ochraně přírodního dědictví, snižování ohrožení území, staveb technické infrastruktury.

Stavební zákon, prováděcí předpisy a formuláře požadují pro jednotlivá řízení (mimo ustanovení § 103 zákona) zpracování a předložení dokumentace, ale do stávajícího časového období není vyhláška o dokumentaci staveb pro:

- pozemní komunikaci, speciálně místní veřejně přístupné účelové, komunikace, neboť příslušná ministerstva nebyla zmocněna vydat;
- vyhlášku vymezující stavby k vodohospodářským melioracím pozemkům
- předpis vymezující stavby pro plnění funkcí lesa
- předpis vymezující zemědělské stavby, apod.

Stavební zákon ustanovením § 196 neumožňuje stavebním úřadům stanovit podmínky pro realizaci pomoci ČSN, tak že i užití ČSN 73 60 05. Prostorové uspořádání sítí technického vybavení může být předmětem sporů.

Stavebník (investor), který bude uvažovat o bezkonfliktní přípravě, povolení a realizaci stavby musí vypracovat kvalitní:

1. Záměr (investiční, neinvestiční)

U tohoto záměru je dle ustanovení § 90 zákona posuzován soulad s vydanou:

- územně plánovací dokumentaci
- cíle a úkoly územního plánování
- obecnými požadavky na využívání území
- požadavky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu a dále
- s vybranými postupy při posuzování vlivů na životní prostředí

2. Stanovit vhodný režim umístění a povolení stavby, opatření nestavební povahy

Stanovení režimu je rozhodné pro:

- a) vymezení účastníků řízení, dotčených orgánů
- b) užití příslušných formulářů
- c) stanovení postupů při posuzování vlivů na životní prostředí a vyhodnocování vlivů na udržitelný rozvoj území (Natura 2000, ptačí oblasti ...)

- d) doložení dokladů, závazných stanovisek dotčených orgánů, vyjádření účastníků řízení včetně obce, stanoviska účastníků dopravní a technické infrastruktury
- e) prokázání vlastnických a jiných práv k pozemku nebo stavbě
- f) užití kopie katastrální mapy a situačních výkresů různých měřítek

3. Zadat správný rozsah a obsah nezbytné dokumentace staveb

Tento požadavek bude zásadní nejen z důvodu neexistence právního předpisu pro některé druhy staveb, především staveb z oboru ochrany životního prostředí, ale též skutečnosti, že vyhláška o dokumentaci staveb má stejný obsah a rozsah projektové dokumentace pro:

- ohlášení
- stavební povolení
- zkrácené stavební řízení

Navíc tato vyhláška neřeší ekonomickou část (výkazy výměr, položkové rozpočty, souhrnný rozpočet, soupis dodávek, služeb, prací a výkonů), která je nezbytná pro financování veřejně prospěšných staveb, staveb financovaných z veřejných prostředků, zdrojů Evropského společenství. Zásadně postrádám vazbu na zákon o veřejných zakázkách, zák. č. 137/2006 Sb., a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES k zadávání veřejných zakázek.

4. Vypracovat žádost na příslušná řízení

Vzory žádostí jsou ve vyhl.č 500/2006 Sb., vyhl. č. 503/2006 Sb., vyhl. č. 526/2006 Sb.. Dále lze užít veřejnoprávní smlouvu, která nemá stanoven vzor a všechny náležitosti. Při aplikaci veřejnoprávní smlouvy se postupuje navíc dle ustanovení § 159 až 169 správního řádu a nelze opomenout obecná ustanovení Občanského zákoníku.

5. Vyřešit vlastnická a jiná práva k pozemku nebo stavbě z titulu

- zápisu do katastru nemovitostí
- případného omezení nebo odnětí vlastnických a jiných věcných práv

- doložení geometrického plánu
- dokladu o přidělení čísla popisného nebo čísla evidenčního
- dokladu o vymezeném způsobu využití stavby (účelu užívání stavby)

U staveb dříve postavených a dosud neevidovaných v katastru nemovitostí doložit některý z následujících dokladů:

- a) úředně ověřená částečná kopie dokumentace skutečného provedení stavby ověřená stavebním úřadem (§ 104 zák.č. 50/1976 Sb., nebo § 125 zák. č. 183/2006 Sb..)
- b) úředně ověřená částečná kopie zjednodušené dokumentace stavby (passport stavby) ověřená stavebním úřadem
- c) rozhodnutí stavebního úřadu o dodatečném povolení stavby k danému účelu, v němž stavební úřad vyjádřil souhlas s jejím užíváním (§ 129 odst. 4 zák. č. 183/2006 Sb..)
- d) rozhodnutí o odstranění stavby (povolení odstranění stavby nebo nařízení odstranění stavby, § 128 zák. č. 183/2006 Sb..)
- e) kopii ohlášení vlastníka stavby stavebnímu úřadu, že má záměr stavbu odstranit, potvrzené stavebním úřadem, že k odstranění není třeba povolení odstranění stavby (§ 128 odst. 1, 2 zák. č. 183/2006 Sb..)

Předpisy stavebního práva

S přijetím nového stavebního zákona:

1. Zákon č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění zákona č. 68/2007 Sb.. byla provedena základní změna prováděcích předpisů a úprava souvisejících zákonů.

2. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Pokud není uvedeno ve stavebním zákoně jinak, veškerá správní řízení, účastníci řízení, odvolání a přezkumná řízení jsou prováděna v souladu s ustanovením správního řádu. Základní změna je v interpretaci pojmů výkonů veřejné správy dle správního řádu, např.

- společná řízení (§ 140)
- opatření obecné povahy (§ 171 – 174)
- veřejnoprávní smlouva (§ 159 – 169)
- dotčený orgán (§ 136)
- závazná stanoviska (§ 149)
- předběžná opatření (§ 139), viz. užití v územně plánovací informaci

3. Zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění.

Přijatý zákon mění 51 zákonů, ne vždy jednoznačně a ne všechny, které budou dotčeny. Promítnutí změn do procesu schvalovacích řízení je obtížné a dopo-

sud se s ním některé orgány nevypořádaly. Navíc tyto orgány do svých závazných stanovisek často uvádí neurčité výrazy a pojmy, nadbytečné podmínky. Bohužel tím znemožní přednostně využívat zjednodušující postupy a vydávat zejména u jednoduchých staveb pouze jedno rozhodnutí (společná řízení).

4. Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo stavbě (vyvlastňovací zákon).

Stavební úřady neprovádí od 1. 1. 2007 úkony spojené s odnětím nebo omezením vlastnických práv k pozemku nebo stavbě. V ustanovení § 170 stavebního zákona jsou věcné tituly odnětí nebo omezení vlastnického práva.

Vlastní vyvlastňovací řízení přísluší vyvlastňovacím úřadům. Procesně je daný postup velmi složitý, neboť probíhá jak podle ustanovení zákona vyvlastňovacího, tak podle správního řádu s jistými odchylnostmi.

5. Prováděcí vyhlášky

V ustanovení § 193 jsou uvedena zmocňovací ustanovení, umožňující vydání právních předpisů. Na základě tohoto ustanovení a ustanovení § 194 zákona byly vydány následující prováděcí předpisy:

- vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění vyhl. č. 491/2006 Sb., a vyhl. č. 502/2006 Sb..
- vyhláška č. 369/2001 Sb., o technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace, ve znění vyhl. č. 492/2006 Sb..
- vyhláška č. 498/2006 Sb., o autorizovaných inspektorech
- vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb
- vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti
- vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území
- vyhláška č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření
- vyhláška č. 195/2007 Sb., kterou se stanoví rozsah stanovisek k politice územního rozvoje
- vyhláška č. 526/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona ve věcech stavebního řádu
- vyhláška č. o technických podmínkách požární ochrany staveb

Ustanovení § 196 stavebního zákona umožňuje stanovit právním předpisem technické požadavky pro:

- vodní díla (Ministerstvo zemědělství)
- letecké stavby (Ministerstvo dopravy)
- stavby drah a na dráze včetně zařízení na dráze (Ministerstvo dopravy)
- stavby dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací a rozsah a obsah projektové dokumentace k uvedeným stavbám (MD ČR)
- stavby uranového průmyslu (Ministerstvo průmyslu a obchodu)
- stavby jaderných zařízení (MPO ČR)
- obecné technické požadavky na výstavbu v hlavním městě Praha

Zvlášť problematické je zmocnění ministerstva dopravy na vydání vyhlášky, která stanoví rozsah a obsah projektové dokumentace ke stavbám pozemních komunikací. Právě kabelová vedení budou často v přímém dotyku s tělesy těchto staveb a jejich řešení technické, vlastnické (věcná břemena) bude právně složité.

6. Umísťování staveb

Záměr žadatele musí být v souladu s územně plánovací dokumentací (§ 90 zákona). Územní řízení se navíc spojuje s vybranými postupy posuzování vlivů na životní prostředí (§ 91 zákona)

V nezastavěném území lze v souladu s jeho charakterem (§ 18 odst. 5) umísťování stavby, zařízení a jiná opatření pro technickou infrastrukturu. Na nezastavěných pozemcích (pozemek, jenž nelze zastavět na území obce, která nemá vydaný územní plán) lze výjimečně umístit technickou infrastrukturu způsobem, který neznemožní jejich dosavadní užívání.

Dané podmínky musí být respektovány v investičním záměru stavebníka a následně zapracovány do žádosti a dokumentace pro daný typ stavebního řízení.

7. Udržovací práce

Stavební zákon nevymezuje pojem s dostatečnou přesností.

Údržbu stavby (§ 3 odst. 4) se rozumí práce, jimiž se zabezpečuje její dobrý stavební stav tak, aby nedocházelo ke znehodnocení stavby a co nejvíce se prodloužila její uživatelnost. Vlastník stavby je povinen provádět řádnou údržbu stavby (§ 139 zákona). V opačném případě může stavební úřad nařídít sjednání nápravy.

Základní definice oprav a udržování věci je provedena v občanském zákoníku, zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, speciálně v § 652, 653, 654.

Pro účetní jednotku a podnikatelský subjekt je rozhodná definice oprav a udržování majetku vymezená účetními předpisy. Vyhl. č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, vymezuje opravy a udržovací práce následovně:

Opravami se odstraňuje částečné fyzické opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího stavu nebo provozuschopného stavu. Od 1.1.2003 je definice oprav v postupech účtování pro podnikatele rozšířena.

Opravami se odstraňuje částečné fyzické opotřebování nebo poškození za účelem uvedení do předchozího stavu nebo provozuschopného stavu. Uvedením do provozuschopného stavu se rozumí provedení opravy s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení.

Oprava věcí, souboru věcí – nezbytné rozlišit:

- výměna věcí, která je nedílnou součástí jednoho jediného majetku
- příslušenství věci
- výměna ve smyslu výměny celé věci (jednoho jediného majetku)
- oprava součástí věci

Soubor věcí:

- výměna hlavní věci v souboru
- výměna ostatních věcí v souboru
- doplnění příslušenství věci do souboru
- oprava součástí věci v souboru, apod.

Udržováním se zpomaluje fyzické opotřebení, předchází jeho následkům a odstraňují drobnější závady. Údržba má tedy preventivní funkci.

Závěr: Opravou se věc nemění. Za opravu se považují takové práce, které obnovují užitné vlastnosti majetku. Charakteristickým rysem udržovacích prací je jejich preventivní charakter.

V souvislosti se změnami předpisů je třeba si uvědomit, že v rámci opravy se za změnu technických parametrů nepovažuje jen samotná změna použitého materiálu, viz. výklad k § 33 ZDP provedený v pokynu D – 190 od 1.1.2007 v pokynu D – 300.

Udržovací práce řeší nový stavební zákon oproti dosavadnímu několika povolovacími režimy:

- a) udržovací práce nevyžadují rozhodnutí o změně stavby ani územní souhlas
- b) povolení nebo ohlášení nevyžadují udržovací práce vymezené v § 103 odst. 1 písm. e. Jedná se o udržovací práce, jejichž provedení nemůže negativně ovlivnit zdraví osob, požární bezpečnost, stabilitu a vzhled stavby, životního prostředí a bezpečnost při užívání a nejde o udržovací práce, která je kulturní památkou. Tyto práce lze provést bez svolení orgánu veřejné správy.
- c) ohlášení stavebnímu úřadu vyžadují udržovací práce na stavbě vymezené v § 104 odst. 2 písm. p
- d) stavební povolení, veřejnoprávní smlouva nebo zkrácené stavební ří-

zení může být vyžádáno u některých speciálních udržovacích prací, které se navíc dotknou jiného vlastníka.

Závěr: Přesné vymezení udržovacích prací může výrazně zjednodušit správní řízení resp. stanovit, že práce mohou být realizovány bez jakéhokoliv úkonu stavebního úřadu /např. výměna vnitřních rozvodů vody v budově/.

8. Územně plánovací dokumentace

Územně plánovací dokumentace stanovuje urbanistické, architektonické a estetické požadavky na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny, zejména na umístění, uspořádání a řešení staveb.

Územně plánovací dokumentaci tvoří:

- zásady územního rozvoje (§ 36 – 42)
- územní plán obce (§43 – 56)
- regulační plán obce (§ 61 – 75)

Územně plánovací dokumentace se vydává jako opatření obecné povahy, je definováno v ustanovení § 171 až 174 správního řádu. Opatření obecné povahy je celé závazné, navíc nelze pominout zmeškání lhůt pro podání námitek. Dotčená osoba může dát podnět k přezkoumání zákonnosti. Územní plánování je zásadně veřejné. Cílem je vytváření předpokladů pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území.

V rámci územního plánování lze provést:

- spojené pořízení územního plánu a regulačního plánu (§ 57)
- vymezení zastavěného území (§ 58 až 60)

● **Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy Praha** vydává v letošním roce metodiku s názvem „**Zemědělské odvodnění drenáží - Racionalizace využívání, údržby a oprav**“. Jedná se o praktický uživatelský výstup projektu QF3095, který byl řešen v letech 2003 - 2006 v rámci Národního programu výzkumu.

Metodika je určena zemědělské praxi a vodohospodářskému managementu zemědělské krajiny i projektantům a složkám státní správy pro podporu efektivní odborné péče o systémy drenážního odvodnění. Shrnuje obecné principy řízení údržby a provádění běžných oprav staveb zemědělského odvodnění drenáží a poskytuje základní přehled o potenciálu modernizací a rekonstrukcí těchto staveb. Tradice drenážní praxe doplňuje novými technologiemi a pracovními postupy.

Ústřední pozemkový úřad plánuje zajištění a distribuci této metodiky na všechny pozemkové úřady. Ostatní zájemci o tuto publikaci se mohou obrátit na VÚMOP, v.v.i. - pracoviště Pardubice, tel.: 466 610 265, e-mail: kulhavy@hydromeliorace.cz.

Diskusní poznámky k zadávání komplexních pozemkových úprav

Ing. Bedřich Bína, ředitel PÚ Jindřichův Hradec

Pozemkové úpravy mají geodetickou část – zaměřit se území atd., navrhne se nový stav a ve výsledku se vyhotoví podle schváleného pravomocného rozhodnutí nová DKM. Práce s touto částí pozemkových úprav si může zpracovatel více nebo méně přesně odhadnout a zkalkulovat – a nabídnout pozemkovému úřadu cenu, která je jediným objektivním kritériem při výběru nejvýhodnější nabídky. Kvalita zpracování je podmíněna platnými právními předpisy.

Další částí pozemkových úprav je **zpracování plánu společných zařízení**. Pokud zahajujeme pozemkové úpravy za účelem vyřešení konkrétního požadavku - máme již při zadání jakousi představu, kterou můžeme do zadávací dokumentace naformulovat a zpracovatel jí může nějakým způsobem ocenit.

Pozemkové úpravy musíme zahájit i tehdy, pokud o jejich provedení *zažádají* vlastníci, kteří vlastní nadpoloviční výměru pozemků. Zahájíme, zadáme po výběrovém řízení zpracování. Dodavatele opět vybereme na základě nejnižší nabídkové ceny, aniž víme - my jako pozemkový úřad a aniž ví zpracovatel - **co vlastně bude v plánu společných zařízení řešit:**

Bude nutné navrhovat cesty? mostky? propustky? - budou se následně realizovat? Musí se pro vyčlenění nezbytně nutných pozemků provést výškopisná měření a v jakém rozsahu, musí se zpracovat příčné řezy - a kolik? Může plán společných zařízení zpracovat projektant pozemkových úprav, nebo příslušné části musí být zpracovány jinými projektanty?

Chci říci, že při *zadání* výběrového řízení jsou naše znalosti a i znalosti potenciálních zpracovatelů o území minimální a potřeba řešení konkrétních opatření vystává až v průběhu zpracování pozemkových úprav – tehdy, kdy je vybrán dodavatel – většinou na základě nejnižší nabídkové ceny.

Domnívám se, že zpracovatel, který je vybrán, ví s určitostí pouze to, že si bude muset opatřit dostupné doklady a provést jejich rozbor.

Zpracování dalších opatření by mělo být zadáváno, až po vyhodnocení známého stavu a po projednání ve sboru zástupců. Pokud vzejde potřeba řešit zpřístupnění, navrhuji zadat řešení oprávněnému projektantovi – od vyčlenění nezbytných pozemků pro komunikaci, výhybny, sjezdy, brody Pokud vyvstane potřeba řešit vodohospodářská opatření, navrhuji postupovat obdobně. Projektant, který dostal oprávnění od Ústředního pozemkového úřadu, může dle mého názoru spočítat erozi nebo navrhnout zatravnění.

Domnívám se, že naše dosavadní praxe je z tohoto pohledu překonána, že je zbytečné zadávat drahé zpracování pozemkových úprav ve fázi, kdy nevím co budu potřebovat – co chci řešit – a eliminovat „nevhodné“ uchazeče například podmínkou zpracování KPÚ v k.ú., které má 1000 ha.

Z tohoto pohledu se mi jeví zcestné hovořit o doporučených cenách za ha pozemkových úprav. Je možné vyhodnotit, kolik kde stál ha pozemkových úprav, ale srovnávat by se mělo pouze to, co je srovnatelné a ne bez hlubší analýzy hodnotit jedny pozemkové úpravy jako drahé a druhé jako laciné .

Jestli cena za ha KPÚ je vyšší nebo nižší, by mělo být odvislé od toho, co konkrétně bylo řešeno a ne od toho, jak jsou kde zpracovatelé zvyklí pracovat (za kolik...) nebo jestli je obecně na úseku pozemkových úprav hodně nebo málo práce.

Tyto úvahy mě vedou k závěru, že pořizovatelem plánu společných zařízení by měl být pozemkový úřad a na základě provedení vyhodnocení území by měl následně samostatně zadávat zpracování konkrétních opatření. Ta by se pak stala součástí plánu společných zařízení. Jednalo by se o dělení zakázky? Z pohledu současné praxe možná ano. Je ale dělením zakázky, pokud si nechám od jednoho dodavatele zpracovat projekt a od druhého dodavatele dílo podle projektu realizovat ? Není vymezení potřebných pozemků pro projekt vlastně součástí projektu?

Možná, že použití selského rozumu v těchto otázkách by mělo zvítězit nad „vžitými názory“ a při zadání zpracování KPÚ zadávat pouze to, co lze při zadání jednoznačně kvantifikovat a ocenit. A pokud vyvstane konkrétní potřeba řešit dle plánu společných zařízení příslušná opatření, zadat jejich řešení samostatně.

Komponované krajiny období baroka

Díl 2. Identifikace a principy ochrany v pozemkových úpravách

Doc. Ing. Petr Sklenička, CSc., Fakulta lesnická a environmentální, ČZU v Praze, Centrum pro krajinu s.r.o., Praha
Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., Fakulta architektury, ČVUT, Praha

První díl dvoudílného příspěvku představil základní vývojové souvislosti vzniku barokních komponovaných krajín a definoval principy jejich utváření. V tomto druhém díle se pokusíme formulovat některá praktická doporučení, jak barokní komponované krajiny identifikovat a jaká opatření zavádět v zájmu jejich ochrany a obnovy.

Pozemkové úpravy jsou kromě jiného i velmi účinným nástrojem ochrany kulturně-historických a estetických hodnot krajiny. Škála typů krajín s jejich specifickými rysy, ale i problémy, na něž je nutné v pozemkových úpravách citlivě reagovat, je příliš široká, aby se všechny případy daly bezzbytku ošetřit v metodických pokynech. Zachované barokní komponované krajiny patří mezi případy kulturně i historicky nejceněnějších typů krajín v České republice s jakými se projektant pozemkových úprav ve své praxi může setkat. Pozemkové úpravy navíc představují účinný nástroj, který může nejen významně pomoci při ochraně a obnově těchto krajín, ale též je vážně poškodit. Především pak tehdy, nejsou-li návrhy plánu společných zařízení i nového uspořádání pozemků postaveny na základě důkladných znalostí historického utváření těchto krajinných kompozic. Sladit tak principy ochrany těchto struktur s dalšími cíli pozemkových úprav může být mnohdy velmi složité, v dílčích aspektech někdy i nemožné.

Identifikace území se stopami barokní kultivace krajiny

Baroko otisklo svoji zřetelnou stopu na celém území dnešní České republiky. Není proto snadné určit hranici, která od sebe jednoznačně odlišuje krajiny s dochovanými znaky barokních úprav, jež jsou hodny ochrany, od těch ostatních. Kromě několika málo nejceněnějších území, která jsou dnes chráněna podle zákona o státní památkové péči, neexistuje v současné době centrálně evidovaný seznam lokalit s významněji dochovanými barokními kompozicemi. Není proto vždy snadné si uvědomit, v jak cenném území se pozemková úprava připravuje.

Svůj účel by zde měly plnit především Koncepte památkové péče v krajích. Vzhledem k měřítku, jakož i k časovým a finančním omezením při pořizování, nelze však od těchto dokumentů očekávat přílišnou podrobnost zpracování. Mělo by se proto stát zvykem, že příslušný pozemkový úřad, případně vybraný projektant, provedou na počátku pozemkové úpravy spolu s místně příslušnými památkáři rutinní průzkum území, který by měl zodpovědět otázku, zda se pozemková úprava bude odehrávat v území v tomto smyslu kulturně-historicky cenném, či nikoliv. V případě, že ano, je nutné zadat další podrobnější analytické práce příslušným odborníkům především z řad památkářů a architektů. Ti by měli nejen určit, které prvky je třeba chránit, ale rovněž definovat principy ochrany, případně obnovy těchto krajín. Obnova, jež by převážně navázala na dochované a časem prověřené hodnoty a sama přitom vytvořila hodnoty nové, které se v kontextu těch historických uplatní jednoznačně pozitivně.

Praktická doporučení pro pozemkové úpravy

Zjistí-li pozemkový úřad při výběru území nebo posléze projektant při průzkumných pracích, že území nese stopy barokní kultivace krajiny, měl by k práci bezpodmínečně přizvat krajinného architekta. Stejně tak by měl být osloven Památkový ústav, resp. příslušný památkový úřad jako dotčený orgán. Jejich spolupráce na projektu by měla být zásadní pokud možno ve smyslu účasti ve sboru zástupců při spoludefinování plá-

nu společných zařízení. Jako optimální se nám jeví zadání samostatné studie (generelu) obnovy barokní krajinné kompozice v rámci etapy přípravných prací, která by byla ideovým námetem pro plán společných zařízení. Její zpracovatelé by pak měli být členy týmu, který bude zpracovávat plán společných zařízení, neboť lze předpokládat některé korekce návrhu vzhledem k ostatním dílčím problematikám. I posouzení těchto dílčích korekcí musí být fundované a v logice původní barokní struktury. Je na posouzení jmenovaných zodpovědných orgánů, aby stanovily, do jaké míry je daná barokní struktura významná či dochovaná a do jaké míry je v zájmu věci dochované části ochránit či dokonce celou strukturu obnovit.

Obr. 1: Systém alejových výsadeb v zemědělsky využívané krajině dotvořil v průběhu 18. stol. a v 19. stol. původní strouhou osovou vazbu zámku v Čimelicích na dvůr v Rakovicích do podoby geometrizované barokní osnovy (www.mapy.cz).

S ohledem na vzácnost krajín s významněji dochovanými barokními kompozicemi, pozemková úprava v takovém území by měla jednoznačně přijmout ochranu, resp. obnovu kulturně-historických a estetických hodnot jako jedno z hlavních kritérií návrhu. Ostatní dílčí problematiky by měly toto kritérium akceptovat jako jakési ústřední „motto“ pozemkové úpravy v daném území. Důležitou otázkou je striktnost obnovy původní struktury či možnost navázání a dotvoření původní kompozice prvky novými. Je zřejmé, že v mnoha případech došlo k takovým změnám, díky nimž je nejen obnova původní struktury nemožná, ale dokonce nežádoucí. Máme na mysli především velké liniové stavby typu dálnice či masivní zástavbu území, které prostorové vztahy v krajině nevratně poškodily. V takových případech je dobré ve spolupráci s krajinným architektem a památkáři doplnit historické znaky a charakteristiky novými hodnotami, které vytvoří funkčně a kompozičně kompaktní dílo. Na druhou stranu v případech, kdy obnově původní struktury podobné nevratné změny nebrání, doporučujeme obnovu barokní kompozice povýšit na principiální krité-

rium pozemkové úpravy. Už jen proto, že podobných případů nebude mnoho.

Jak bylo ukázáno v prvním díle příspěvku na konkrétních případech, neopomenutelnými historickými podklady jsou stará mapová díla. Mapy I. vojenského mapování, tzv. Josefského (1764 - 1768, resp. rektifikace 1780 - 1783; 1 : 28 800) stejně jako II. vojenského mapování, tzv. Františkova (1819 - 1858; 1 : 28 800), jsou v dnešní době k dispozici na Internetu. Mapy stabilního katastru (1825 - 1843; 1 : 2 880 a odvozené) je možné studovat a kopírovat ve Státním ústředním archivu nebo v Ústředním archivu zeměměřictví a katastru, přičemž dochází k jejich postupné digitalizaci. Řada velmi podrobných písemných a grafických podkladů se skrývá v archívech, muzeích i na dalších místech. Všechny tyto podklady však musí číst odborník znalý věci. Staré mapy mohou být vodítkem nejen

při obnově jednotlivých zaniklých prvků, ale i celých krajiných kompozic. Pro řadu území i celých rozsáhlých oblastí byly zpracovány studie analyzující původní a současný stav barokní kompozice, v některých případech se jedná o studie vymezující principy obnovy těchto struktur.

Vybrané znaky a prvky barokní kultivace krajiny

Baroko přineslo do krajiny celkově větší vliv člověka. Ten se projevil v razantní transformaci všech složek krajiny. Sádlo et al. (2005) vidí zásadní zvrat v tom, že zatímco se dříve hledala místa vhodná pro daný účel, v baroku se tento princip obrátil. Zvýšila se úživnost půdy, objevily se nové druhy zemědělských plodin i hospodářských zvířat, osídlily se i marginální oblasti. Významným fenoménem je i počátek rozvoje průmyslu. Z pohledu pozemkových úprav jsou nejpodstatnějšími znaky barokních krajin krajinná struktura, její jednotlivé prvky i celková prostorová kompozice.

Z analýz modelových území, pokrývajících různé typy kulturní krajiny (střední Čechy-Slánsko, Kutnohorský, Nymburský, jižní Čechy-Hlubocko, Třeboňsko, Orlicko, Novohradsko) vyplynulo, že při ochraně estetických hodnot zemědělské krajiny bude třeba věnovat pozornost kulturním prvkům a znakům, vzniklým během barokní kultivace krajiny (od 1. čtvrtiny 17. stol. do konce 18. stol.), projevujícím se v prostorové struktuře krajiny a v krajině scéně. Vlastnosti jednotlivých prvků a znaků a jejich vzájemné vazby mohou spoluutvářet přírodní a estetické hodnoty krajiny (krajinový ráz) a hodnoty kulturní a historické (krajinový ráz, památkový význam).

◀ **Obr. 2:** Průhled porostním pláštěm zámeckého přírodně-krajinářského parku v Nových Hradech otevírá nekonečnou perspektivu více jak osmikilometrové barokní osy lesního průseku (foto I. Vorel).

Tab. 1: Znaky a prvky barokní kultivace krajiny a náměty na jejich využití a ochranu (do tabulky nejsou zahrnuty prvky, které nemohou být předmětem pozemkových úprav, jako jsou zámky a soubory zámků a zámeckých zahrad a parků, poutní kostely a areály, okraje měst a vesnic).

Znak nebo prvek	Cestní síť
Význam	Základ funkčního a prostorové struktury barokního stavu krajiny, propojení míst a zpřístupnění ploch, základ prostorové fragmentace krajiny a významný systém komponovaných, užitkově i spontánně vzniklých prostorových vazeb
Příklady znaků nebo prvků	silnice, polní cesty, poutní cesty, křížové cesty
Námět opatření	obnova zaniklých cest a vytváření potřebných nových cest v kontextu dochované prostorové fragmentace krajiny, obnova alejí a kontextové vytváření nových alejí
Znak nebo prvek	Struktura osídlení
Význam	Výrazný znak kulturní krajiny, jehož forma je závislá zejména na přírodních, sociálních a ekonomických podmínkách a na kulturních tradicích
Příklady znaků nebo prvků	Dochovaná sídla, stavby a stavební soubory dokládající barokní stav krajiny - města a městečka, vesnice, samoty, mlýny, hospodářské dvory, ovčiny, pivovary, dochované stopy dřívějšího osídlení – zaniklé obce a části obcí (včetně zřícenin, rozvalin a archeologických lokalit)
Námět opatření k využití a ochraně	Zachování historicky doložených cest a obnova zaniklých cest ve smyslu zajištění dopravní obsluhy sídla, zajištění zpřístupnění a průchodnosti krajiny pro rekreační využití, s využitím úvozových cest (zachování a obnova), zachování poutních cest včetně důležitých míst na těchto trasách
Znak nebo prvek	Stopy zemědělského hospodaření a lesního hospodářství, stopy vodohospodářských úprav a zařízení a rybníčního hospodářství
Význam	Výrazný znak kulturní krajiny, jehož forma je závislá zejména na přírodních podmínkách a na kulturních tradicích, doklady změn ve využití krajiny
Příklady znaků nebo prvků	Scelování ploch orné půdy, konsolidace obdělávání luk a pastvin, dochované stopy členění pluziny ve vztahu k novým úpravám pozemkových hranic meze, kamenice, kamenné snosy, agrární terasy, zemědělské stavby v krajině - hospodářské dvory, ovčiny, sýpky, stodoly, mlýny, strouhy, rigoly, stoky, zánik rybníků, jezy, náhony, hutě, kulturní lesy, lovecké obory, bažantnice

Námět opatření	Respektování dochovaných stop tradičních způsobů zemědělského, lesního a rybníčního hospodaření,
k využití a ochraně	ochrana cenných dochovaných stop hospodaření, terénních úprav, zařízení a staveb, zachování charakteru prostorové struktury zemědělských ploch, obnova zaniklých forem členění krajiny
Znak nebo prvek	Drobná architektura
Význam	Prvky dotvářející kulturní výraz krajiny, význam a identitu jednotlivých míst nebo určitých krajinných segmentů
Příklady znaků nebo prvků	Mezníky, boží muka, kříže, plastiky, kapličky, křížové cesty, poklony, kamenné zídky, zpevnění vozových cest
Námět opatření k využití a ochraně	Zachování cest a míst, na která je drobná architektura vázána, využití drobné architektury v současném využití krajiny, respektování drobných prvků a významu jejich míst v krajině pro, směřování a křížení nových cest, pro obnovu původních cest, pro posílení identity krajiny
Znak nebo prvek	Jednotlivé vegetační prvky
Význam	Důležitá součást strukturní zeleně spoluvytvářející prostorovou strukturu, vizuální diverzitu a kulturní identitu krajiny
Příklady znaků nebo prvků	Solitérní stromy na hranicích pozemků, u křižovatek cest, u drobné architektury, strom nebo skupiny na historických mezích a místech snosů
Námět opatření k využití a ochraně	Vytvoření předpokladů pro zachování a obnovení specifických prvků soliterní zeleně, využití jednotlivých vegetačních prvků v současném využití krajiny, respektování drobných prvků a významu jejich míst v krajině pro směřování a křížení nových cest, pro obnovu původních cest, pro posílení identity krajiny
Znak nebo prvek	Vegetační prvky a celky komponovaných krajinných úprav, jednotlivé kompoziční vazby
Význam	Vysoké kulturně-historické a krajinářsko-estetické hodnoty větších krajinných areálů nebo panství, estetizace krajiny, zdůraznění dominantních prvků průhledy a výhledy
Příklady znaků nebo prvků	Aleje a soustavy alejí, zámecké parky, obory, bažantnice, vizuální spojení dominant, průhledy na dominanty a na významné scenérie
Námět opatření k využití a ochraně	Respektování kompozičních vazeb, ochrana dochovaných součástí kompozice, vytvoření možností pro obnovu chybějících a zaniklých prvků kompozice, vytvoření předpokladů pro ochranu a obnovu vizuálních os (průhledy, výhledy, vizuální spojnice dominant)

Závěr

Barokní krajina by neměla být synonymem pro barokní architekturu, ačkoliv základem zkoumání barokní krajiny budou patrně vždy architektura a historie umění, které preferují uměleckou hodnotu, dochovanost a „poslání“ jednotlivých prvků. Řada autorů upozorňuje na proměnlivost barokních krajin, které se v Čechách v 17. a 18. století formovaly. Tato do detailu plánovaná kulturní krajina měla svá specifika typická pro různá místa. Stejně jako barokní krajina navazovala na předchozí struktury, podobně dnes není možné ani účelné, snad kromě několika nejceněnějších území, původní krajinu beze zbytku rekonstruovat. To co dnes vidíme není barokní krajina, ale krajina s barokním dědictvím (Sádlo et al., 2005). Barokní krajiny nebyly jen důmyslně poskládané památky, ale i příslušný způsob hospodaření s neodmyslitelnými loukami a tvrdě exploatovanými lesy.

Bezmyšlenkovitě a šablonovitě uplatňování metodik v praxi při neznalosti věcné problematiky vede nejčastěji k chybám, které mohou v rámci pozemkových úprav poškodit zjevné i skryté hodnoty barokních komponovaných krajin. Proto se i my zde raději vyhneme zjednodušenému výčtu kroků. Jsme si však jisti, že kreativní krajinný architekt, konzervativní památkář a ekolog, stejně jako sofistikovaný zeměměřič, dopravní inženýr, hydrolog či erodolog, ti všichni jsou schopni se domluvit na výsledné podobě návrhu, ve kterém všestranný kompromis nemusí být vždy správným výsledkem. Především neopakovatelnost každého území, vedoucí k jedinečným řešením, by měla být inspirací takového týmu.

Tento příspěvek vznikl v rámci výzkumného projektu NPV 1R44058 „Obnova mimoprodukčních funkcí zemědělské krajiny v procesu pozemkových úprav“.

Literatura:

SÁDLO Jiří, POKORNÝ Petr, HÁJEK Pavel, DRESLE-ROVÁ Dagmar, CÍLEK Václav. 2005. Krajina a revoluce; Významné přelomy ve vývoji kulturní krajiny Českých zemí. Malá Skála, Praha.

Autoři:

Doc. Ing. Petr Sklenička, CSc., Fakulta lesnická a environmentální, ČZU v Praze, Centrum pro krajinu s.r.o., Praha.
Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., Fakulta architektury, ČVUT, Praha.

INFORMACE:

Pro značný zájem o problematiku stavebního zákona (velká účast na semináři 3. dubna 2007 na Novotného lávce) připravuje Středočeská pobočka ČMKPÚ odborný seminář pouze na téma

NOVÝ STAVEBNÍ ZÁKON – SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY A NÁVAZNOST NA POZEMKOVÉ ÚPRAVY
(přednášející Ing. Jiří Blažek).

Seminář se bude konat 31. října 2004 v budově MZe ČR.

Pozvánky budou včas rozeslány, bližší informace předse-
 da pobočky **Ing. Petr Chmelík** (PÚ Praha).

Workshop Hydrologická bilance a tvorba odtoku a jakosti vody v zemědělských povodích odvodněných drenáží

Ing. Jana Uhlířová¹, Ing. František Doležal, CSc.², Ing. Petr Fučík²

¹Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., Lidická 25/27, 657 20 Brno

²Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5 - Zbraslav

Ve dnech 4.–6. 9. 2007 se v Brně na Tauferových kolejích Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity uskutečnilo pracovní setkání výzkumných pracovníků z mnoha zemí Evropy k tématu vlivu zemědělských drenáží na odtokové poměry malých povodí, jakost povrchových vod, zásoby podzemních vod a další faktory životního prostředí. Hlavními pořadateli workshopu byly Český výbor Mezinárodní komise pro závlahy a odvodňování (ICID), Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně a řídicí výbory projektů ERB (Evropská a středozemní síť pokusných a reprezentativních povodí) a NE FRIEND 5 (Odtokové režimy z dat mezinárodních pokusů a sledování v sítích, severoevropská skupina, projekt č. 5 „Hydrologické a biogeochemické procesy v povodích v měnícím se prostředí“). Účastníci workshopu vyslechli 10 odborných přednášek, shlédli 18 posterů a zúčastnili se odborné exkurze.

Problematika drenáží v zemědělské krajině je v současné době velmi aktuální, zejména v souvislosti s nutností snížení plošného zemědělského znečištění v rámci příslušné legislativy a dalších souvisejících předpisů (Nitrátová směrnice, ochranná pásma vodních zdrojů a nádrží, plány oblastí povodí). V minulosti se díky odvodňovacím melioracím podařilo přeměnit mnohé zamokřené plochy v úrodnou zemědělskou půdu. Někde však byly drenážní systémy položeny i do propustných nebo mělkých půd nebo do mokřadů zamokřených soustředěnými vývěry či artézskou podzemní vodou. Drenážní i jiné odvodnění půd urychluje odtok a odnos živin a kontaminantů z půdy do povrchových i podzemních vod. Nyní jsou drenážní systémy většinou zanedbané a v oblastech, kde se intenzivně nehospodaří, jsou místy už zcela nefunkční. Mj. chybí prostředky na jejich údržbu, zájem vlastníků a uživatelů pozemků i jejich informovanost.

Často se poukazuje na účinky odvodňovacích systémů při povodních a na jejich podíl na znečišťování povrchových vod dusičnany a jinými rizikovými látkami. Odtok z drenáže je specifická, přímo měřitelná složka celkového odtoku ze zemědělského povodí. Není hydrologicky homogenní, ale skládá se z více složek, které se od sebe liší rychlostí reakce na déšť nebo tání sněhu, dráhou odtoku (před tím, než dotečou do drenáže) a chemickým složením. Množství a jakost drenážních vod jsou předmětem přímých měření na vybraných profilech a v po-

kusných povodích, a to nejen u nás, ale i v jiných evropských zemích, včetně našich sousedů např. Německa, Rakouska a Polska. Odtok vody z drenáží a její jakost reagují za různých okolností různě až protikladně na počasí, přírodní podmínky a využití půdy. Proto nestačí spoléhat na názor, byť podložený zkušeností. Za účelem předpovídání chování drenážních systémů v konkrétních podmínkách se vytvářejí matematické modely. Na workshopu bylo konstatováno, že výsledky zatím dosažené modelováním jsou nadějně, ale pochopitelně ne perfektní, a je proto třeba pokračovat ve zdokonalování modelů a rozšířit spolupráci při jejich ověřování na dostupných naměřených datech.

Z výsledků workshopu dále mimo jiné vyplynulo, že pokud je část povodí odvodněna drenáží, zvyšuje se poněkud celkový odtok z povodí v důsledku urychlení pod povrchového odtoku a také částečným odčerpáváním vody z podzemních zásob. Bylo zjištěno, že v malém povodí v případě méně ex-

trémních srážko-odtokových situací s častější periodou, může být kulminační odtok závěrovým profilem povodí v důsledku drenáží navýšen o 6-19 %. V případě povrchových příkopů a melioračních kanálů může být toto navýšení ještě vyšší. Obsah dusičnanů v drenážních vodách závisí na více faktorech, zejména však na průběhu počasí (na srážkách a tání sněhu, teplotě), na půdním typu a druhu, na způsobu využívání odvodněné půdy i pozemků ležících výše po svahu (v tzv. infiltračních neboli zdrojových zónách) a na vhodném či nevhod-

Pokračování na str. 20

Workshop Hydrologická bilance . . .

Dokončení ze str. 19

ném načasování hnojení a dalších agronomických operací. Mezi velmi důležité faktory ovlivňující nejen jakost, ale i kvantitu drenážních vod dále patří technické parametry drenáže a lokalizace systému v povodí. Nejnížší obsahy dusičnanů v drenážních vodách bývají v létě a začátkem podzimu za nízkých průtoků, nejvyšší v předjaří a na jaře za zvýšených průtoků. Koncentrace dusičnanů během roku výrazně kolísají, mají přibližně sinusoidní průběh, ale všeobecně můžeme říct, že limit pro pitnou vodu 50 mg/l, stanovený normou, bývá překročen po většinu roku ve většině drenážních systémů na orné půdě. Nejen dusičnany působí negativní zátěž vod a životního prostředí. Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M. v Praze provádí celorepublikový monitoring obsahu biologicky aktivního fosforu v drobných vodních tocích. Tento fosfor je do toků přinesen částečně erozními smyvy, částečně i drenážními vodami.

Poslední den workshopu byl věnován odborné exkurzi na experimentální povodí Kopaninský tok a Dehtáře, provozovaná Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy, v.v.i. Účastníci měli možnost shlédnout moderní vybavení pro měření průtoků a automatický odběr vzorků vody a měření aktuální evapotranspirace na několika místech povodí, které rovněž pomáhá rozlišit infiltrační, transportní a výtokové zóny povodí. Diskutovalo se o dosud dosažených výsledcích a perspektivách hydrologického výzkumu. Drenážní systémy významně ovlivňují množství a jakost povrchových vod, ovlivňují i půdní vlastnosti a mají význam pro úrodnost půd. Jejich studiu je nutné věnovat patřičnou pozornost. Tento výzkum by se měl následně promítnout do praxe formou metodik, realizací a legislativních opatření.

Projekty ERB a NE FRIEND 5 uspořádají napřesrok vícedenní mezinárodní konferenci k problematice hydrologických extrémů v malých povodích, a to ve dnech 18. – 20. 9. 2008 v Krakově. První cirkulář této konference se očekává v nejbližší době.

Ještě k soutěži „O nejlepší realizované společné zařízení v pozemkových úpravách v roce 2006“

Ing. Pavel Gallo, místopředseda ČMKPÚ

V bulletinu „Pozemkové úpravy“ č. 60, jsme odbornou veřejnost informovali o konečném vyhodnocení soutěže – vyhlášení a zveřejnění oceněných staveb tj. zveřejnění prvních tří míst v jednotlivých kategoriích. Zároveň byly zveřejněny všechny nominované a přihlášené stavby respektive opatření, s uvedením Pozemkového úřadu, názvu opatření, projektanta a dodavatele.

Mimo kategorii „Protierozní opatření“ bylo do soutěže v ostatních kategoriích nominováno více než 3 opatření (stavby). V kategorii „Zpřístupnění pozemků“ bylo přihlášeno 15 staveb, v kategorii „Vodohospodářská opatření“ 4 stavby a v kategorii „Opatření k ochraně a tvorbě krajinného prostředí“ 5 staveb.

Odborné komise hodnotily všechny nominované stavby a tak můžeme, pro informaci, uvést i pořadí dalších opatření:

■ V kategorii „Zpřístupnění pozemků“:

4. PÚ Sokolov, Polní cesta SO 05 v k.ú. Šabina, reg. č. I/12
5. PÚ Mladá Boleslav, Polní cesta C7 k.ú. Zdětín, reg. č. I/5
6. PÚ Břeclav, Polní cesta v k.ú. Jevišovka, reg. č. I/6
7. PÚ Znojmo, Polní cesta C13 a C5 v k.ú. Svěmyslice, reg. č. I/3
8. PÚ Rychnov n/Kněžnou, Přístupová komunikace v k.ú. Kosiny, reg. č. I/9
9. PÚ Jindřichův Hradec, Polní cesta v k.ú. Zahrádky, reg. č. I/17
10. PÚ Trutnov, Polní cesta C2 Hvězda, reg. č. I/2
11. PÚ Kutná Hora, Polní cesta P5 k.ú. Hostovice a Okřesaneč, reg. č. I/11
12. PÚ Nový Jičín, Polní cesta v k.ú. Stráník, reg. č. I/4
13. PÚ Mělník, Polní cesta C1 a C3 v k.ú. Kadlín, reg. č. I/1

■ Kategorie: Vodohospodářská opatření

4. PÚ Kutná Hora Rybník Pálov, reg. č. III/4

■ Kategorie: Opatření k ochraně a tvorbě krajinného prostředí

4. PÚ Rychnov n/Kněžnou, Vodní nádrž Rohenice, reg. č. IV/4
5. PÚ Mladá Boleslav, Revitalizace rybníčku v k.ú. Vrátno, reg., č. IV/1

A ještě ze statistiky: V 1. ročníku soutěže „O nejlepší realizované společné zařízení v pozemkových úpravách v roce 2006“ nominovalo a přihlásilo do soutěže jednotlivá opatření

pouze 16 pozemkových úřadů, což je 21,3 % z celkového počtu pozemkových úřadů. Z toho několik pozemkových úřadů přihlásilo opatření do více než 1 kategorie:

PÚ Kutná Hora nominoval stavby do 4 kategorií,	
PÚ Prostějov	3
PÚ Břeclav	2
PÚ Mladá Boleslav	2
PÚ Rychnov n/Kněžnou	2

Vzhledem k tomu, že jde o určitý druh propagace oboru pozemkových úprav a zvýšení informovanosti široké odborné i laické veřejnosti, je účast necelé čtvrtiny pozemkových úřadů malá. Pravděpodobně nebylo dostatečně zřejmé, že lze přihlásit i opatření, realizovaná v dřívějších letech.

Na druhou stranu nás potěšil zájem o tuto soutěž, např. Asociace soukromých zemědělců ČR nebo redakce časopisu „Moderní obec“, která o soutěži informovala a přišla s návrhem možnosti přihlásit realizované opatření prostřednictvím obce, nebo vlastníka, případně uživatele pozemků. V čísle 7/2007 časopisu Moderní obec byl uveden článek o polní cestě v k.ú. Skřípov, který v tomto čísle publikujeme na str. 23.

Pro příští rok připravujeme, po dohodě s MZ ÚPÚ, druhý ročník soutěže s upřesněním některých pravidel, zejména při přihlašování a hodnocení realizovaných opatření. Vzhledem k nedostatku místa uvedeme podrobnější informace v příštím čísle. Základní informace byla již oznámena na konferenci v Jestřábí (10-13. 9. 2007), kde byly zároveň představeny vítězné stavby a jejich projekty.

OPRAVA ...

V časopisu č. 60 na str. 5 bylo uvedeno konečné vyhodnocení pořadí soutěže „O nejlepší realizované opatření v pozemkových úpravách v roce 2006“.

V kategorii: „Opatření ke zpřístupnění pozemku“ je na 3. místě:

PÚ Praha-východ, polní cesta v k.ú. Svěmyslice reg. č. I/16 - chybně uvedeno. Správně uvedeno - reg. č. I/10.

Redakce se čtenářům omlouvá

Zpevněná polní cesta v k.ú. Skřípov, okres Prostějov

Na prvním místě v kategorii **Zpřístupnění pozemků** se umístila zpevněná polní cesta v k.ú. Skřípov, Pozemkový úřad Prostějov. Pro seznámení našich čtenářů a odborné veřejnosti jsme použili materiál, zpracovaný Pozemkovým úřadem Prostějov.

2.0. Textová část

Kategorie: zpřístupnění pozemků:

Výstavba zpevněné polní cesty v k.ú. Skřípov

Základní údaje o stavbě:

2. 1. Popis stavebního řešení:

Cílem stavby bylo zpřístupnit pozemky vlastníkům a vytvoření komunikační propojenosti krajiny i pro jiné uživatele (např. turistické a cykloturistické trasy). Dále bylo cílem zadržení vody v krajině, a to v údolí „Mitočského potoka“ a v údolí při výjezdu u Šubířova. Tím bylo docíleno v předmětném úseku zamezení vodní eroze. Cílem terénních úprav a výsadby zeleně v prostoru p.č. 4062 bylo snížení větrné eroze.

Proto pro zvýšení biologické a estetické funkce území zpracovatel vysázel liniovou zeleň podél cesty C5. Zatravněním, výsadbou keřů a stromů se obohatil biotop zájmového území. Výsadbou větrolamu L - PEO 5 byly splněny požadavky na snížení větrné eroze.

Celá stavba zahrnovala tyto stavební objekty:

SO 01 Zpevněná cesta C5

SO 02 Liniová zeleň C5+výsadba větrolamu L - PEO 5

SO 03 Terénní úpravy zemníku

SO 04 Část nezpevněné cesty C61 a C69

SO 01 Zpevněná cesta C5

Řešení komunikace bylo navrženo jako jednopruhá polní cesta kategorie P4/30 (šířka v koruně 4,0 m, jízdní pás asfaltobeton, 3,2 m, krajnice 0,4 m, návrhová rychlost 30 km/hod.) s výhybnami (celkové šířky v koruně 6,0 m, jízdní pás asfaltobeton 5,2 m, krajnice 0,4 m) délky 20 m s náběhy 6 m zaoblenými na okrajích vozovky o poloměru R=30m.

V souladu s ČSN 73 6101 bylo navrženo ve dvou úsecích cesty C5 rozšíření krajnice o 1,0 m z důvodu vyšších násypů cesty a pro umístění bezpečnostních zařízení (svodidla).

Cesta objíždí malebnou kapličku se vzrostlými stromy

Složení vrstev komunikace bylo navrženo:

• Beton asfaltový tř. III střednězrný (ABS) tl.	40 mm
• Obalované kamenivo (OKS II) tl.	50 mm
• Podklad ze štěrku tl.	200 mm
• Podpis ze štěrku tl.	192-230 mm
Celkem	482-520 mm

C5 trasa „A“ - začátek úpravy jev km 0,063 02 s napojením na další projektovanou část cesty C5 trasa „B“, konec úpravy je výjezd na silnici 11/366 u Šubířova v km 1,947 62, délka úpravy je 1884,6 m.

Křižovatka výjezdu cesty C5 na silnici 11/366 je zaoblena kruhovými oblouky o poloměru R = 8m, úhel křížení cesty se silnicí je 90°. Vzniklá pracovní spára napojením cesty na silnici je v délce 15,6m zarovnána řezáním a zalita asfaltovou emulzí.

Výška nivelety byla navržena 200-300 mm nad stávajícím terénem z důvodu snadného přístupu zemědělské mechanizace na pozemky, případný příliš velký výškový rozdíl mezi krajinou a zemědělským pozemkem byl vyrovnán dosypáním ornice (cca 0,15 m).

Krajnice: šířka 0,4 m zpevněná a zhutnělá ze štěrku, vel. zrn 16-32 mm tvoří postranní oporu vozovky.

Výhybny: celkem bylo navrženo a realizováno 6 výhyben asfaltového povrchu šířky v koruně 5,2 m se zpevněnými krajnicemi š.0,40 m.

Odvodňovací zařízení: na základě IG posudku byla niveleta cesty navržena nad okolní terén, který je směrem od vozovky vysahován takovým způsobem, aby srážkové vody měly volný odtok mimo vlastní zpevněnou cestu a nedocházelo k zasakování vody do podloží vozovky a jejich konstrukčních vrstev. Zasakovací drény nebo trativody byly navrženy a realizovány v km 0,063 02-0,140, vpravo v km 0,091 se nachází vzrostlý strom, který bylo nutno obejít trativodem „B“ se zaústěním do trativodu „A“ mimo kořenový systém, kmen stromů byl během výstavby obedněn, aby nedošlo k poškození. Trativod „B“ obchází překrásnou scénérií kapličky se vrostlými lípami.

Zemní práce: došlo k sejmutí ornice a humózní vrstvy ze stávající komunikace (např. travní drn ...) - bylo provedeno v tl. 0,15 m, část ornice byla použita na zpětné humusování svahů nové cesty s ponecháním ornice na dočasných skládkách v místě použití (prostor pro liniovou zeleň), humózní vrstva s travním drnem se použila na humusování zemníku I, souběžný pás pro liniovou zeleň byl použit pro dopravu materiálů na stavbu - pro ukončení byl pás rozryt, urovňován s vláčením a oset travním semenem.

Násypový materiál do násypů mezi povrchy po sejmutí ornice a pláň cesty byl použit ze zemníku I.

V km 1,053 54 - 1,228 59 bylo navrženo v tělese cesty těsnící jádro ze zeminy F6 v objemu 1407 m³ v délce 175,05 m v příčném profilu dle vzorového příčného řezu viz výkres D.7. Zemina byla odebrána ze **zemníku 2** podél navrhované cesty C5. Zemina obsahuje velké množství vody, proto bylo nutné v předstihu před ukládáním zeminy do těsnícího jádra zeminu vytěžit na hromady, provedená rýha sloužila jako odvodňovací příkop, vyboural se i stávající propustek DN 600 pro co nejlepší odvodnění základové spáry.

SO 02 Liniová zeleň, větrolam L-PEO5

• Větrolam - p.č. 4062"

Při vytváření prostorové situace byla zohledněna potřeba racionální údržby založených porostů. Požadavek na péči o vysazenou zeleň v průběhu 3-5 let vedl k vytvoření ucelených skupin se stromovou výsadbou, která se střídá se skupinami vysazených keřů s hustším sponem a dále svolnou travnatou plochou, která byla dočasně neosázená z důvodu pokračování těžby v zemníku. Keře jsou přednostně použity na okraji porostu a lemují hranici s obdělávanou zemědělskou půdou, která navazuje na řešené území. Spon vysazených stromů je 4 – 5 m tak, aby bylo možno kosení trávy mezi stromy. Stromy nebyly vysazeny v řadách, ale ve vzájemném troj sponu, podobně i keře.

Z důvodu pokračování těžby v zemníku v dalších etapách bylo k výsadbě z celkové výměry 1,6542 ha použito pouze 0,6352 ha. Po vytěžení celého zemníku byla provedena výsadba zbývajících plochy ve stejném druhovém složení a obdobným způsobem. Plocha pro výsadbu stromů je 80% (0,5082 ha), pro keře 20% (0,1270 ha).

● Liniová zeleň

Výsadba zeleně podél polní cesty C5 je navržena po pravé straně ve směru Sřípov-Šubířov. Výsadba byla provedena po celé délce.

K výsadbě byly použity předpěstované sazenice stromů a keřů, velikost stromových sazenic 100 -150, některé 175-200, výjimečně 80-100 cm. U keřů postačila velikost 30 -40 cm, přednost měly kontejnerované sazenice. U stromů byly použity buď kontejnerované, nebo prostokořenné sazenice. U stromů druhu: dub, buk, habr, bylo nutno použít sazenice se zemním balem.

Stromy i keře byly namulčovány vrstvou borky, aby se zabránilo ztrátám vody při výparu z půdy. Strom byly kotveny 1 kůlem. Prostor mezi stromy a keři je 2x ročně pokosen, travní hmota je často znova použita jako mulčovací materiál. U sazenice se pravidelně kontroluje jejich stav a nahrazují případně uhynulé kusy. V době nedostatku srážek a zejména v době jara po výsadbě, se zalévá v množství min. 30 l najeden strom a 5 l najeden keř, opakovaně a po celé vegetační období.

Liniová zeleň je založena zahradnickým způsobem, sazenice jsou namulčovány borkou. Sazenice byly před zimním obdobím ošetřeny přípravkem Lentacol proti okusu, a to i následující 3 roky po výsadbě.

SO 03 Terénní úpravy zemníku

Stávající prostor byl obhospodařován ZOD Ludmírov jako orná půda, v KN byl pozemek veden jako ostatní plocha. Dle IG průzkumu je po odstranění ornice mocnost použitelných zemin cca 3,0 m.

Zemník (označen jako zemník 1) byl rozdělen na dvě etapy:

- 1. etapa** s drátěným oplocení výšky 1,5 m, délky 547,5 m a plochy 1,1622 ha se sejmutím ornice tl. 0,20 m o objemu 2324,4 m³, která byla použita na zpětné ohumusování zemníku o objemu 1724,4 m³,
- 2. etapa** byla určena pro další výstavby polních cest nebo vodních nádrží v k.ú. Skřípov, byla oplocena dle potřeby dalších budoucích výstaveb, výměra je 0,4920 ha

Celkový objem zemin, které bylo možno vytěžit pro cesty nebo vodní nádrže ve Skřípově je 27 500 m³.

SO 04 Nezpevněné polní cesty

● Komunikace C 61

Složení vrstev komunikace:

- osetí travním semenem
- vhodná zemina tl. 200 mm
- zhutněná pláň
- celkem 200 mm

C61 - začátek je s napojením na asfaltový koberec cesty C5 (10 m od krajnice C5 je zpevněno stejným způsobem, jako u cesty C5), délka úpravy je 100,34 m.

Výjezd na cestu C5 v délce 10 m asfaltovým zpevněním stejným složením, jako u cesty C5.

Odvodňovací zařízení: na základě IG posudku byla niveleta cesty navržena nad okolní terén, který je směrem od koruny vysahován takovým způsobem, aby srážkové vody měly volný odtok mimo vlastní cestu a nedocházelo k zasakování vody do podloží vozovky a jejích konstrukčních vrstev.

Na násypový materiál na konstrukční nezpevněnou část cesty v objemu 129,3 m byla použita ornice s hutněním a následně osetím travním semenem včetně svahů cesty

● Komunikace C 69

C69 - začátek v km 0,003 63 je s napojením na projektovanou cestu C5, konec úpravy je v km 0,137 01 s vyústěním na polní pozemky, délka úpravy je 133,38 m.

Výška nivelety cesty byla navržena tak, aby voda nevytékala na novou cestu C5. Voda odtéká směrem do prostoru navržené plošné výsadby zeleně, kde zasakuje.

2.2. Doba výstavby:

Vzhledem k časové náročnosti čtyřech jednotlivých staveb probíhala výstavba v letech 2003-2004.

2.3. Použité technologie:

Viz. textová část bodu 2.1,

2.4. Cenové, event. další podstatné údaje

Projektant pozemkové úpravy je zároveň i projektantem realizačního projektu.

Realizaci projektu dochází k postupnému koncepčnímu řešení zemědělské krajiny Konická. Tak jak dochází ke koncepčnímu zahajování KPÚ, tak i z hlediska realizací navržených opatření dochází k odpovědnému postupnému řešení daných problémů.

Program SAPARD tak finančními prostředky pokryl tyto prioritní potřeby v objemu, ve kterém by to jinak nebylo možné. Celkově vynaložená částka byla **10 219 000,- Kč**.

2.5. Proč je stavba přihlašována do soutěže

Koncepce stavby má návaznost na zpracovaný návrh KPÚ Skřípov. Stavba je do soutěže přihlašována zejména pro:

- Zpřístupnění půdy vlastníkům
- Vytvoření propojení krajiny i pro jiné uživatele
- Dopravnímu propojení se sousední obcí Šubířov
- Vyloučení zemědělské dopravy z obce
- Zadržení vody v krajině
- Zvýšení větrné protierozní funkce
- Snížení vodní protierozní funkce
- Zvýšení biologické funkce
- Zvýšení estetické funkce

Zajímavosti projektu:

Podél realizované cesty byly geologickým průzkumem určeny lokality k možnosti využití vhodné zeminy pro stavbu zemních násypů. V jenom případě, kde zemník probíhal v místě údolnice podél projektované cesty projektant počítal s vytvořením vodní plochy v souladu s revitalizací údolnice. Tímto zásahem tak dochází k zadržení vody v krajině a v případě přívalových dešťů dojde k transformaci povodňové vlny pro postupem bez přelití koruny zpevněné cesty. Byla tak vytvořena plocha s trvalou vodní hladinou.

V případě druhého zemníka, který byl geodetem lokalizován též u této stavby, ovšem nebyl předpoklad vytvoření vodní plochy po vytěžení zeminy. Silný pramen vody, který se zde nachází však tuto prohlubeň velmi rychle zaplnil. Na základě této dané skutečnosti byla přizpůsobena výsadba břehových porostů a s vytvořením přirozeného mokřadu pak i výsadba mokřadních rostlin. Byl tak vytvořen hodnotný ekologicko-krajinářský prvek v zemědělské krajině.

Ukázka vzorových příčných řezů na str. 23

Královna mezi polními cestami

Ivan Ryšavý

Vítězství v kategorii Opatření ke zpřístupnění pozemků celostátní soutěže Nejlepší projekty prospěšné pro naši krajinu, jejíž první ročník letos vyhlásila Českomoravská komora pro pozemkové úpravy ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství ČR a jeho Ústředním pozemkovým úřadem, získala polní cesta v katastrálním území obce Skřípov na Prostějovsku.

Polní cesta, zpřístupňující pozemky vlastníkům a spojující intravilány obcí Skřípov a Šubřív, byla zahrnuta do plánu společných zařízení v rámci komplexních pozemkových úprav (KPU), které v k. ú. Skřípov na výměře 1081 hektarů Pozemkový úřad (PÚ) Prostějov zahájil v říjnu 1996 a dokončil v prosinci 2002. Náklady na vybudování cesty činily 10,219 mil. Kč a byly plně hrazeny z programu SAPARD.

POLYFUNKČNÍ CHARAKTER JE VÝZNAMNOU PŘEDNOSTÍ

Součástí stavby polní cesty mezi Skřípovem a Šubřívem se mj. stal větrolam, snižující větrnou erozi. V místě údolnice podél cesty zase vznikla trvalá vodní plocha, která zadržuje vodu v krajině a při přívalovém dešti transformuje povodňovou vlnu propustkem bez přelítí zpevněné cesty. Když v místě jednoho ze zemníků začal vyvěrat silný pramen, projektanti jím nechali vytěžený zemník zaplnit a přizpůsobením výsadby břehových porostů umožnili vznik přirozeného mokřadu jako nového hodnotného ekologicko-krajinářského a estetického prvku v krajině.

Právě takový přístup Prostějovským pomohl získat »evropskou« podporu. Jedním z nepovinných, leč při převisu povinných po dotacích významných kritérií totiž v programu SAPARD byla podmínka, že společné zařízení bude mít polyfunkční charakter.

»Tato podmínka byla i v podopatření 2.1.1. Pozemkové úpravy v Operačním programu Zemědělství 2004–2006 a bude obsažena také v opatření 1.1.4. Pozemkové úpravy v Programu rozvoje venkova ČR na období let 2007–2013, což je programový dokument pro nový Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), « podotýká Ing. Jana Pivcová z odboru Ústřední pozemkový úřad Ministerstva zemědělství (MZe) ČR. »Půjde-li však o realizaci plánu společných zařízení v pozemkových úpravách hrazeného ze zdrojů státního rozpočtu, podmínka polyfunkčnosti nutná nebude.«

Ředitel PÚ Prostějov Mgr. Jiří Koudelka zdůrazňuje, že realizaci plánů společných zařízení na Prostějovsku financují výhradně z mimorozpočtových zdrojů. Ať už jde o program Péče o krajinu Ministerstva životního prostředí ČR (s jeho pomocí bylo vybudováno v soutěži rovněž oceněné Regionální biocentrum v Čehovicích, vázané na vodní režim a zahrnující na ploše 23 ha něko-

lik společenstev - vodní plochu, mokřad, vlhké louky, měkký i tvrdý luh). Nebo o program na podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství MZe. Využito však bylo i sdružování a čerpání prostředků stavebníka, konkrétně Ředitelství silnic a dálnic Brno či programy EU, jako byl i program SAPARD.

Naopak peníze ze státního rozpočtu na KPU se na Prostějovsku čerpají výlučně na pokrytí nákladů na zpracování návrhů pozemkových úprav. Na každou korunu ze státního rozpočtu tam vlastní iniciativou získávají průměrně další čtyři koruny. Konkrétně od roku 2000 je to celkem 270 mil. Kč. Jen staveb podobných »královské« polní cestě v k. ú. obce Skřípov Pozemkový úřad Prostějov uskutečnil od roku 1999 už více než, třicet.

ZVLÁDNOU OBCE ÚDRŽBU?

Nestávají se však podobné stavby danajským darem pro obce? Pravda, jak uvádí Ing. Jana Pivcová, požadavek následné péče, kterou by obec měla převzít převzatým společným zařízením, zatím není podmínkou jejich realizace ze strany pozemkového úřadu. Jenže vzápětí dodává, že v Programu rozvoje venkova ČR se tento požadavek už stal jedním z bodovacích kritérií v opatření 1.1.4. Pozemkové úpravy. Pokud se tedy nabyvatel společného zařízení přístře předem zaváže k jeho údržbě, zvýší pozemkovému úřadu šanci na získání dotace a sobě naději, že na svém katastru získá stavbu užitečnou pro krajinu i místní obyvatele.

Problémy tohoto druhu připouští i Mgr. Jiří Koudelka. »PÚ Prostějov proto ve spolupráci s pozemkovými úřady Olomouckého kraje inicioval vytvoření krajanského dotačního titulu, který by obcím umožnil na tuto údržbu čerpat peníze.«

Vítězná polní cesta v k. ú. obce Skřípov

- jednoruhová polní cesta kategorie P 4/30 s výhybkami, šířka v koruně 4 m, tj. asfaltobeton 3,2 m, krajnice 2x0,4 m; návrhová rychlost 30 km/h;
- délka cesty v extravilánu: 1,885 km, v intravilánu Skřípova 0,06 km;
- realizováno 6 výhyben délky 20 m, šířka v koruně 5,2 m;
- součástí stavby byla realizace propustků, odvodňovacího zařízení, terénní úpravy zemníků na vodní plochy s mokřadním společenstvem, výsadba větrolamu atd.

Dříve tu byla nezpevněná polní cesta s hluboko vyjetými kolejiemi, lemovaná náletovými dřevinami bez možnosti vjezdu na přilehlé zemědělské pozemky. Protože v jednom úseku se celoročně udržoval močál, obcházel a objížděl se po polích. Dnes je polní cesta v katastrálním území Skřípov skvělým mezikrátkem mezi polními cestami v celé ČR.

Ředitel má za to, že problémem nebývá zajistit pracovníky (obce často využívají institutu veřejné či obecně prospěšných prací), nýbrž spíše nákup vhodně techniky.

Miroslav Kadlec, starosta Skřípova, v té souvislosti upozorňuje, že na polní cestu je vjezd vozidel nad 3,5 t možný jen s povolením obecního úřadu. Místní zemědělci se zavázali, že pokud cestu svými stroji poškodí, pak ji na své náklady opraví. Obec cestu několikrát měsíčně uklízí a kontroluje její stav.

SPOLUÚČAST SE VYPLATÍ

Mgr. Jiří Koudelka připomíná i další aspekt. Při stavbě polní cesty ve Skřípově obec hradila odkoupení a směnu pozemku v navazující části svého intravilánu i náklady na technický dozor investora a autorský dozor (tyto náklady celkem činily 0,594 mil. Kč, přičemž zhruba 90 % z nich bylo kryto ze státního rozpočtu - pozů. redakce). »Pokud se obec, byť i minimálně, podílí na financování stavby, pak v ní už vidí i kus »svého« a následná péče je pak na zcela jiné úrovni,« míní ředitel prostějovského pozemkového úřadu.

»Polní cestu využívají zemědělci i další občané. Ti si na ni zvykli jako na vhodné místo k procházkám či vyjížděním na kole. Ovšem tato cesta, ale i další, které se na našem katastru vybudovávají či se teprve chystají, však také sblíží okolní obce. Po silnici do nich musíme zdolat i několik kilometrů. Polní cesty tyto vzdálenosti zkracují. Ale zlepšují i životní prostředí, chrání proti větrné a vodní erozi a v neposlední řadě ztrácejí naše okolí. Po dokončení pozemkových úprav bude krajinu kolem Skřípova určitě patřit k nejhezčím v celém okrese i kraji,« uzavřel starosta Miroslav Kadlec.

Převzato z časopisu *Moderní obec*

Stavbyvedoucí a jeho činnost podle zákona č. 183/2006 Sb.

● V § 158 stavebního zákona jsou specifikovány **vybrané činnosti ve výstavbě**, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě, které mohou vykonávat pouze fyzické osoby, které získaly oprávnění k jejich výkonu podle zvláštního právního předpisu. Tímto předpisem je zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě ve znění pozdějších předpisů.

● Vybranými činnostmi jsou **projektová činnost ve výstavbě**, kterou se rozumí zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie, dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a projektové dokumentace pro vydání stavebního povolení, pro ohlašovane stavby podle § 104 odst. 2 písm. a) až d), pro provádění stavby a pro nezbytné úpravy, a **odborné vedení provádění stavby nebo její změny**.

● § 160 stavebního zákona pojednávající o **provádění staveb** stanoví, že provádět stavbu může jako zhotovitel jen stavební podnikatel, který **při její realizaci zabezpečí odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím**.

● Zákon stavebnímu podnikateli ukládá povinnost zabezpečit, aby práce na stavbě, k jejichž provádění je předepsáno zvláštní oprávnění (odkaz na zákon č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů), vykonávaly jen osoby, které jsou držiteli takového oprávnění.

● Svépomocí může stavebník sám pro sebe provádět stavby uvedené v § 103 a 140 pokud zajistí stavební dozor, není-li pro takovou činnost sám odborně způsobilý. Jde-li však o stavbu pro bydlení nebo změnu stavby, která je kulturní památkou, je stavebník povinen zajistit **odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím**.

● Podle § 153 stavebního zákona je **stavbyvedoucí** povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu (§ 169), popřípadě jiných technických předpisů a technických norem. V případě existence staveb technické infrastruktury v místě stavby je povinen zajistit vytýčení tras technické infrastruktury v místě jejich střetu se stavbou.

● **Stavbyvedoucí** je dále povinen působit k odstranění závad při provádění stavby a neprodleně oznámit stavebnímu úřadu závady, které se nepodařilo odstranit při vedení stavby, vytvářet podmínky pro kontrolní prohlídku stavby, spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka nebo autoritý dozor projektanta, pokud jsou zřízeny, a s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi. Podle § 178 odst. (1) písm. d) stavebního zákona se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že provádí vybrané činnosti ve výstavbě bez oprávnění podle zvláštního právního předpisu, podle § 180 odst. (1) písm. d) se dopustí právnická osoba a podnikající fyzická osoba přestupku tím, že provádí vybrané činnosti ve výstavbě fyzickými osobami, které nemají oprávnění podle zvláštního právního předpisu. Zvláštním předpisem je zde zákon č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V obou případech stavební zákon stanoví, že za výše uvedené správní delikty se uloží pokuta do 200 000 Kč. Nový stavební zákon proti minulému v případě provádění staveb pouze jednoznačně stanovuje, že osobou, která zabezpečuje odborné vedení stavby (§ 44 minulého SZ), resp. osobou, která vede realizaci stavby (§ 46b minulého SZ) je stavbyvedoucí. I minulý stavební zákon již od roku 1992 ukládal osobě, která vede realizaci stavby, stejné povinnosti jako nový stavební zákon, včetně povinnosti být autorizovanou osobou podle zákona č. 360/1992 Sb. Je proto překvapující, že mnozí stavební podnikatelé si tuto povinnost uvědomují až nyní.

Ing. Bohumil Rusek, místopředseda ČKAIT

Autorizace absolventů lesnických a zemědělských fakult

● **Představenstvo České komory autorizovaných inženýrů a techniků na svém zasedání dne 26. 4. 2007 projednalo dotaz týkající se autorizace absolventů lesnických a zemědělských fakult.**

● Absolventi lesnických a zemědělských fakult mohou získat autorizaci v oboru k) **stavby pro plnění funkce lesa**, který byl do zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných techniků činných ve výstavbě zařazen na žádost ministerstva zemědělství novelou autorizačního zákona č. 224/2003 Sb. s platností od 1.1. 2004.

● Vedle toho nadále zůstává v platnosti rozhodnutí Představenstva ČKAIT z roku 1994 uveřejněné ve Věstníku ČKAIT - roč. 1994, částka 4.

● Rozhodnutí (s úpravou podle novely autorizačního zákona č. 224/2003 Sb.) zní:

● Absolventům lesnických a zemědělských fakult, pokud budou požadovat autorizaci podle § 19 – **autorizovaný technik** bude zkušebními komisemi uznáváno jejich vysokoškolské vzdělání pro obory:

- b) dopravní stavby se specializací nekolejová doprava
- c) stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství se specializací stavby meliorační a sanační.

(požadovaná odborná praxe podle § 8 odst. 5 písm. c) je nejméně tři roky, pokud má uchazeč požadované vysokoškolské vzdělání magisterského nebo bakalářského studijního programu a nejméně pět roků, pokud má uchazeč požadované středoškolské vzdělání)

● Absolventi lesnických a zemědělských fakult, pokud budou požadovat autorizaci podle § 18 – **autorizovaný inženýr** pro obory:

- b) dopravní stavby
- c) stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství

budou, stejně jako absolventi jiných vysokých škol, které nejsou základním typem vysoké školy pro příslušný obor, v rámci zkoušky odborné způsobilosti zkoušeni z příslušného oboru v rozsahu:

- pro obor dopravní stavby: silniční stavby, železniční stavby, podzemní stavby, městské komunikace
- pro obor stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství: hydrotechnické stavby, jezy a přehrady, stokování, meliorační stavby

(požadovaná odborná praxe podle § 8 odst. 5 písm. b) je nejméně tři roky, jeli uchazeč absolventem magisterského studijního programu, nejméně pět let, je-li uchazeč absolventem bakalářského studijního programu nebo jiného příbuzného vzdělání)

*Ing. Bohumil Rusek,
místopředseda ČKAIT*

VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA TÁBOR

Nám. T. G. Masaryka 788 ■ 390 33 Tábor

Tel.: 361 252 041-2 ■ Fax: 361 252 686

Historie:

Škola byla **založena v roce 1866**. Byla jednou z prvních zemědělských škol na území tehdejšího mocnářství a **první Vyšší hospodářskou školou vyučující v českém jazyce**. Její úroveň byla od počátku vysoká, o čemž svědčí fakt, že v letech **1900-1919 plnila funkci vysoké školy** jako Vyšší královská hospodářská akademie. Od vzniku vysoké školy zemědělské v Brně, kam přešla část profesorů, byla **nepřetržitě 4-letou střední školou** s poněkud měnícím se názvem, ale stálou náplní výuky, poskytovala střední zemědělské vzdělání a **formovala vztah k přírodě a venkovu. Vychovávala celou řadu generací odborníků**, kteří se uplatnili v zemědělské prvovýrobě, službách pro zemědělství, státní správě, středním a vysokém školství a výzkumu.

Současnost:

V roce 1993 uspěla škola v konkursním řízení MŠMT se svým návrhem **modelu středního odborného vzdělávání** nabízejícího dostatečně širokou, vzájemně propustnou strukturu pružně koncipovaných studijních oborů. Stala se tak jednou z 19 pilotních škol, které v rámci **projektu Evropské unie PHARE-Vet** ověřují podmínkám českého trhu práce vyhovující **systém přípravy pro povolání**. V roce 1996 pak škola prosadila i svůj několik let připravovaný a na střední odborné vzdělávání navazující **projekt Vyššího odborného studia** a obnovila tak tradici vyšší odborné vzdělávací instituce nadregionálního významu. Bez přerušení pokračuje i **dálkové studium** pro pracující z praxe, stejně jako **informační a poradenská činnost školy**.

Studijní nabídka školy:

Z uvedeného vyplývá, že škola je schopna nabídnout jak úplné střední odborné vzdělání absolventů základních škol, tak rozšiřující a prohlubující vyšší odborné vzdělávání vysokoškolského typu. Jedná se o následující **formy, směry, obory a zaměření studie**:

I. Denní studium absolventů základních škol: 4-leté studijní obory:

SMĚR ZEMĚDĚLSKÝ:

1. 42-22-6 AGROPODNIKÁNÍ

- zaměření: **Péče o životní prostředí**
- specializace:
 - a) *Zemědělský provoz*
 - b) *Zemědělské služby*

2. 42-22-6 AGROPODNIKÁNÍ

- zaměření: **Chov koní**
- specializace:
 - a) *Zemědělský provoz*
 - b) *Zemědělské služby*

SMĚR EKONOMICKÝ:

3. 29-98-6 MANAGEMENT POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROB

II. Denní studium uchazečů s úplným středním nebo úplným středním odborným vzděláním ukončeným maturitou: 2-leté vyšší odborné studium:

42-26-7 PÉČE O KRAJINU

- 1. Zaměření: **Pozemkové úpravy a ekologie krajiny**
- 2. Zaměření: **Zemědělské technologie a stavby v krajině**

III. Dálkové studium dospělých:

42-22-6 AGROPODNIKÁNÍ – 5-letý studijní obor

(Výuka je organizována formou 10 dvoudenních konzultací a 4-8 dnů cvičení za rok, zaměření volí posluchač volbou volitelného předmětu)

□ □ □

HLAVNÍ OBSAHOVÁ NÁPLŇ OBORU A MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ:

Středoškolské studium:

1. 42-22-6 AGROPODNIKÁNÍ

- zaměření: **Péče o životní prostředí**
- 4-letý studijní obor

Poskytuje **základní zemědělské vzdělání** doplněné škálou dalších znalostí potřebných pro rychlou adaptaci v praktickém životě a důraz klade na **poznání ekologických principů a zásad citlivého přístupu k životnímu prostředí, a jeho ochraně** systémem profesionálních technologických opatření.

2. 42-22-6 AGROPODNIKÁNÍ

- Zaměření: **Chov koní**
- 4-letý studijní obor

Stejně jako předchozí zaměření poskytuje základní vzdělání umožňující uplatnění v různých sférách agrokomplexu a s přihlédnutím k momentálním specifikům rozvoje zemědělského podnikání podporuje rostoucí zájem mládeže o chov koní a jezdectví, zaměřuje se na prohlubování vědomostí a dovedností souvisejících s těmito aktivitami a poskytuje k jejich rozvíjení dostatek prostoru jak v rámci povinné výuky, tak při mimoškolní činnosti.

Obě zaměření jsou koncipována tak, aby formou výběru z nabídky volitelných předmětů umožňovala specializovat se buď na zemědělský provoz nebo na zemědělské služby.

- specializace **Zemědělský provoz** směřuje přípravu k využití v zemědělské prvovýrobě a rozšiřuje především poznatky z mechanizace, motorových vozidel, pěstování rostlin a chovu zvířat (je určena především pro chlapce)
- specializace **Zemědělské služby** směřuje přípravu k využití ve službách pro zemědělství a v drobném podnikání a rozšiřuje především poznatky z ekonomiky, účetnictví a výpočetní techniky (je určena především pro děvčata). Obě specializace se odlišují i diferencovaným přístupem k výuce praxe.

Možnosti uplatnění:

Absolventi uvedeného oboru jsou podle zvolené specializace připraveni zapojit se do všech forem zemědělské prvovýroby, zemědělských služeb, některých úseků zpracovatelského průmyslu a mohou se uplatnit i jako administrativní pracovníci či obsluha počítačů.

Zaměření *Péče o životní prostředí*, rozšiřuje odbornost o poznatky využitelné při profesionálním řešení řady problémů výše uvedených činností, či motivuje k následnému rozšiřujícímu a prohlubujícímu studiu Vyšší odborné školy Tábor zaměření Péče o krajinu (či jiné obdobné zaměření VOS nebo VŠ) a získání kvalifikace k výkonu dalších profesí. (Viz např. možnosti uplatnění absolventa VOS Tábor - uvedeno dále).

Zaměření *Chov koní* umožňuje absolventům věnovat se zájmově nebo profesionálně chovu koní a dalším aktivitám s touto činností spojeným na odpovídající odborné úrovni s dostatečnou zásobou dalších vědomostí a dovedností posilujících např. podnikatelskou úspěšnost.

3. 29-98-6 MANAGEMENT POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROB

- 4-letý studijní obor

Poskytuje základní ekonomické vzdělání a umožňuje aplikaci ekonomických disciplín v řízení potravinářského zpracovatelského průmyslu

Vedle komplexu ekonomických předmětů (ekonomika, účetnictví, podnikání, obchod a služby, management, technika administrativy, hospodářská korespondence) je věnována odpovídající pozornost i výpočetní technice, informačním systémům a základnímu přehledu o technologiích výroby a zpracování produktů zemědělské výroby.

Dostatečný prostor je vymezen i pro praxi zaměřenou na aplikovanou ekonomiku a potravinářský zpracovatelský průmysl.

Možnosti uplatnění:

Absolventi uvedeného oboru jsou připraveni uplatnit se v managementu zpracovatelského průmyslu i ve všech dalších ekonomicky zaměřených činnostech ve sféře statní i soukromé.

Vyšší odborné studium:

1. 42-26-7 PÉČE O KRAJINU

- zaměření: **Pozemkové úpravy a ekologie krajiny**
- 2-leté vyšší odborné studium

Vychází z potřeby perspektivních změn ve využití zemědělské půdy v podmínkách nových vlastnických vztahů a z předpokladu nutnosti postupného zlepšení nebo alespoň udržení přirozených funkcí krajiny.

Poskytuje soubor poznatků jak o ekologických principech péče o životní prostředí, tak i technologických opatřeních směřujících k péči o jednotlivé složky prostředí a krajiny, jejichž cílem je připravit odborníky schopné navrhovat a prakticky provádět drobné i větší pozemkové úpravy v krajině, včetně komplexních pozemkových úprav.

Důraz klade na komplexní přístup ke zmíněné problematice, proto neomezuje přípravu pouze na hlavní odborné poznatky, ale doplňuje ji i o poznání příslušných souvisejících legislativních a ekonomických opatření, možností využití výpočetní techniky při projektování pozemkových úprav a o přípravu pro praktickou realizaci opatření vedoucích ke zlepšování životního prostředí a ekologické stability a krásy krajiny.

Možnosti uplatnění:

Absolventi uvedeného zaměření se mohou uplatnit jako pracovníci pozemkových a katastrálních úřadů. České inspekce životního prostředí, referenti obecních a městských úřadů pro životní prostředí, provozní technologové zdrojů znečištění, pracovníci organizací zajišťujících geodetické mapování, pozemkové úpravy nebo výsadbu a údržbu zeleně v krajině. Poradci organizací a podnikatelů pro oblast znečišťování ovzduší, hospodaření s vodou, půdou, lesy a odpady, případně jako samostatní podnikatelé zajišťující zemědělskou výrobu nebo služby v péči o krajinu.

2. 42-26-7 PÉČE O KRAJINU

- zaměření: **Zemědělské technologie a stavby v krajině**
- 2-leté vyšší odborné studium

Vychází z předpokladu perspektivních změn v systému zemědělského hospodaření v krajině, v jehož rámci je třeba zajistit využívání technologií a staveb, které zajistí požadovanou úroveň zemědělské produkce a co nejlepší kvalitu produktu při co nejcitlivějším přístupu k životnímu prostředí a krajině.

Navazuje na předchozí především zemědělské, případně technické úplné střední odborné vzdělání, prohlubuje je a rozšiřuje o kvalitativně nové poznatky a současně formuje ekologický přístup k řešení problematiky hospodaření v krajině s cílem připravit odborníky schopné prosazovat, pomáhat při projektování a realizovat zavádění přírody a krajiny nenarušujících zemědělských, případně ekologických technologií a staveb.

Důraz klade na komplexní přístup ke zmíněné problematice a na adaptabilitu absolventů, proto se zaměřuje nejen na obecnou technologickou a ekologickou problematiku, ale poskytuje také přiměřený přehled o problematice související legislativy, ekonomických vztazích a možnostech využití speciálních programů výpočetní techniky při projektování.

Možnosti uplatnění:

Absolventi uvedeného zaměření se mohou uplatnit jako odborní poradci projektantů zemědělských technologií a staveb, posuzovatelé vlivu těchto technologií a staveb na životní prostředí, pracovníci stavebních oddělení obecních a městských úřadů či referátů životního prostředí, pracovníci nebo obchodní zástupci výrobců zemědělských strojů a technologií, obsluha počítačů zajišťující zavádění přírody a krajiny nenarušujících zemědělských, případně ekologických technologií a staveb, poradci zemědělců, případně samostatní podnikatelé zajišťující zemědělskou výrobu v krajině.

DOMOV MLÁDEŽE

Má kapacitu 100-120 lůžek a je umístěn v těsné blízkosti budovy školy. Žákům ze vzdálenějších míst poskytuje ubytování ve 2-3 lůžkových pokojích 2. kategorie. Domov je vybaven studovny, společenskou místností, jídelnou a kuchyní, která zajišťuje celodenní stravování ubytovaných a obědy pro ostatní žáky školy. Tělocvična a posilovna, které jsou zde rovněž umístěny, slouží pro výuku tělesné výchovy a sportovní vyžití ubytovaných.

ŠKOLNÍ STATEK

Školní statek byl zřízen v roce 1866 současně se založením školy. Vždy byl a i v současnosti je zázemím školy nezbytným pro rozvoj praktických dovedností žáků. Původní

statek měl výměru 100 ha a rozkládal se proti dnešní budově školy směrem k řece Lužnici a na Marešově vrchu. V roce 1926 se přestěhoval z rostoucího Tábora do Měšic, kde ško-

la pronajala 200 ha zemědělské půdy od tehdejšího vlastníka Měšic JUDr. Barona Nádherného. Po roce 1934, kdy došlo k odkoupení pronajatého majetku, proběhla řada akcí ke zvelebení statku - byla postavena dnešní správní budova a došlo k melioračním úpravám, výstavbě cest, dílen, stájí, skladů a rozšiřovala se výměra zemědělské půdy. V současné době má školní statek výměru 400 ha, z toho 369 ha zemědělské a 285 ha orné půdy. Rostlinná výroba je zaměřena na výrobu objemných krmiv a obilovin pro vlastní spotřebu. Statek chová 330 kusů skotu, z toho 165 krav a 700 kusů prasat, z toho 60 prasníc s uzavřenými obraty stáda. Mechanizační vybavení pro zvládnutí jednotlivých etap polních prací je neustále modernizováno, aby žáci byli v přímém kontaktu s novými trendy vývoje na tomto úseku. Pro potřeby učební praxe vybudovala škola cvičnou halu se třemi učebnami, sociálním zařízením a skladem. K vybavení patří kromě základních nástrojů pro kovo- a dřevo- práce traktorový park a závěsné nářadí. I chov koní, o který je mezi žáky velký zájem, má na školním statku svou tradici a zázemí v podobě ustájení koní, parkurového závodiště a nově adaptované jízdní dráhy.

ODBOBNÁ PRAXE ŽÁKU

Je nezbytnou součástí vzdělávacích programů všech oborů. Žáci během ní získávají odborné dovednosti přímo v zemědělských podnicích, podnicích zpracovatelského průmyslu a obchodních organizacích. V jejím rámci jsou během školního roku i v části prázdnin individuálně vysíláni na vybrané odborné pracoviště, kde jsou pod dohledem odpovědných pracovníků zařazeni do běžného pracovního procesu. Teoretické vědomosti i praktické dovednosti získané při učební praxi tak mohou aplikovat v konkrétních problémových situacích, které přináší běžný provoz. Během vzdělávacího procesu žák podle svého zaměření postupně projde všemi odbornými pracovišti důležitými pro jeho konečnou profilaci. Nezištné pomoci odborníků z praxe si nesmíme nevážit a jejich připomínky využíváme i při korekcích vzdělávacích programů. Patří mezi ně především následující podniky, organizace a soukromníci:

- Školní statek Měšice
- Ing. Dvořák a Ing. Rytíř - soukromí zemědělci
- JOFES s.r.o. - Čekanice
- Mezinárodní testování drůbeže Ústředí s.p.
- REPROGEN a. s. Planá nad Lužnicí
- SEMPRA Praha a.s. - Šlechtitelská stanice Slapy
- TAGRO s.r.o. - Šlechtitelská stanice Červený Dvůr
- Výrobně obchodní družstvo Jetřichovec
- Zemědělské družstvo Psárov
- Zemědělské obchodní družstvo Choustník

Velmi oblíbenou formou praxe je i zahraniční prázdninová praxe u soukromých zemědělců v Rakousku a Dánsku, neboť kromě odborných dovedností posiluje i jazykovou zdatnost žáků.

Revize ČSN 73 6102 Projektování křižovatek na pozemních komunikacích

Ing. Miloslav Bažant, PRAGOPROJEKT, a.s. (výňatek) Převzato z časopisu „Dopravní inženýrství“

1. ÚVOD

V březnu 2007 proběhlo závěrečné projednání návrhu revize ČSN 73 6102 Projektování křižovatek na pozemních komunikacích, kterou byla pověřena a.s. Pragoprojekt, se zadavatelem normalizačního úkolu ŘSD ČR a Ministerstvem dopravy. Revize byla odsouhlasena a její vydání tiskem zajišťuje Český normalizační institut. Podkladem pro její zpracování byly:

- zásady řešení revize ČSN 73 6102;
- rešerše zahraničních a domácích technických norem a předpisů;
- revidované související projektové normy (ČSN 736101, ČSN 73 6110 a ČSN 73 6425-1) a TP 135 Projektování okružních křižovatek na silnicích a místních komunikacích;
- poznatky z 3. mezinárodního symposia o navrhování pozemních komunikací, které pořádal Transport Research Board USA v Chicagu v roce 2005.

Revize normy obsahuje celou problematiku křižovatek zahrnující úrovně křižovatky a mimoúrovňové křižovatky dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací. Uvedenému pojetí odpovídá rozsah normy, která má 130 stran v 10 kapitolách, 101 obrázků, 40 tabulek a 9 příloh.

2. HLAVNÍ ZÁSADY REVIZE

Při vypracování revize ČSN 73 6102 se uvažovala zejména tato hlediska:

- upravila se struktura normy, revidovala se překonaná ustanovení a doplnily se chybějící požadavky, aby revidovaná norma odpovídala současným nárokům na technickou úroveň, bezpečnost dopravy a hospodárnost návrhů křižovatek;
- kladl se důraz na bezpečnost všech účastníků provozu na pozemních komunikacích, tj. řidičů motorových vozidel, cyklistů a chodců, včetně osob s omezenou schopností pohybu a orientace;
- zohlednil se vliv rozdílnosti funkcí jednotlivých kategorií pozemních komunikací a podmínek v území zastavěném a nezastavěném na druhy, typy a návrhové prvky křižovatek;
- zavedlo se posuzování kapacity křižovatek z hlediska požadované úrovně kvality dopravy na křižovatce.

3. STAVBA A ČLENĚNÍ NORMY ČSN 73 6102

Úvodní prvky normy (kapitoly 1 až 3) jsou předepsány Metodickým pokynem pro normalizaci a jsou zpracovány standardním způsobem. Věcný obsah normy je rozčleněn do kapitol 4 až 10. Norma obsahuje 3 normativní přílohy a 6 informativních příloh.

4. STRUČNÝ OBSAH VĚCNÝCH KAPITOL NORMY

Kapitola 4: Všeobecné požadavky

Tato kapitola uvádí ustanovení platná pro všechny druhy a typy křižovatek. Určuje členění křižovatek a stanovuje zásady návrhu, které je nutné uplatnit u všech křižovatek.

Kapitola 5: Úrovně křižovatky

Úrovně křižovatky, tj. křižovatky průsečné, stykové, vidlicové, odsazené a hvězdicové, jsou pojednány v kapitole 5.

Pro návrh nových křižovatek se mají používat zásadně typy průsečných a stykových křižovatek. Ostatní typy uvádí norma s návodem na přestavbu existujících křižovatek pro zvýšení bezpečnosti dopravy a jejich zjednodušení.

Při návrhu úrovně křižovatky se požaduje dávat přednost jednoduchému a pochopitelnému uspořádání a účelnému usměrnění dopravy dopravními ostrůvky, umožněním snadného a bezpečného výjezdu na vedlejší komunikaci a návrhem

zaústění vedlejší komunikace do nadřazené komunikace, které přinutí řidiče vozidel snížit rychlost a umožní polohu pro uskutečnění požadovaného rozhledu.

Pro určení rozhledu na úrovních křižovatkách byla vypracována nová metodika, která vychází z požadavku zákona o provozu na pozemních komunikacích. Tento požadavek stanovuje, že dát přednost v jízdě znamená povinnost řidiče (např. na vedlejší komunikaci) nezahájit jízdu nebo jízdní úkon nebo v nich nepokračovat, jestliže by řidič, který má přednost v jízdě, musel náhle změnit směr nebo rychlost jízdy. Kapitola 5 obsahuje tabulky rozhledových vzdáleností pro čtyři skupiny vozidel, různé dopravní situace na křižovatce (stůj dej přednost v jízdě (uspořádání A), dej přednost v jízdě (uspořádání B) a přednost v jízdě (zprava) a pro čtyři typická příčná uspořádání hlavní komunikace. Metodika výpočtu rozhledových vzdáleností je založena na modelovém pohybu vozidel a je uvedena v příloze normy E.

Požadavek jednoduchosti vzoru úrovně křižovatky neplatí, jestliže návrhová intenzita dopravy dosahuje nebo překračuje kapacitu křižovatky. V tomto případě revize normy doporučuje zejména na místních komunikacích jako hospodárnější alternativu k MÚK návrh nekonvenčního uspořádání, které spočívá v přesunu některých křižovatkových pohybů mimo vlastní křižovatku, nebo v organizování průjezdu křižovatkou preferencí přímého průjezdu a/nebo intenzivních odbočujících dopravních proudů, případně změnou směru na určitém úseku křižovatky apod. Cílem je zvýšení kapacity křižovatky preferencí intenzivních dopravních proudů a snížení počtu střetných bodů a cyklů SSZ.

Kapitola 6: Okružní křižovatky

Okružní křižovatky mají z hlediska návrhu řadu odlišností od ostatních úrovních křižovatek.

Kapitola 7: Mimoúrovňové křižovatky (MÚK) ...

Kapitola 8: Řízení provozu

Obsahuje základní požadavky na návrh dopravního značení, světelné signalizace a pod.

Kapitola 9: Provoz chodců a cyklistů

Návrh části křižovatek v území zastavěném, které slouží provozu chodců a cyklistů, musí být v souladu s principy a zásadami stanovenými v revizi ČSN 73 610. Důraz se klade zejména na bezpečnost chodců a cyklistů (přechody pro chodce, bezpečná místa pro přecházení, ochrana chodců na chodníku u nároží křižovatky vysazené chodníkové plochy, zajištění rozhledu pro chodce, cyklisty a řidiče vozidel), vyváženost dopravních potřeb všech účastníků silniční dopravy v oblasti křižovatky a na vybavenost křižovatek pro bezpečný pohyb osob s omezenou schopností pohybu a orientace.

V území nezastavěném se uvažují na silnicích s neomezeným přístupem pouze místa pro přecházení a to jen v nutných případech (např. u autobusových zastávek) a přechody pouze v návaznosti na zastavění území.

Kapitola 10: Vybavení křižovatek

V této části normy se udávají základní požadavky na osvětlení křižovatek, odvodnění křižovatek, osazování zachytým systémem a vegetační úpravy. V podrobnostech se norma odkazuje na související ČSN a příslušné technické předpisy MD.

Přílohy

Revize normy obsahuje devět příloh označených A až I. Významnou přílohou je normativní příloha A Stanovení kapacity a úrovně kvality dopravy na křižovatkách. Další důležitou normativní přílohou je příloha E Rozhled na úrovně křižovatek, uvěřející metodiku výpočtu rozhledových vzdáleností. Informativní přílohy B a G byly převzaty z předchozího znění normy. Novými přílohami jsou příloha F Příklady nekonvenčních křižovatek a příloha I Přehled poznámek pod čarou.

*Vhodné začlenění polní cesty do krajiny, která je udržovaná
a působí barevnou mozaikou (okres Mladá Boleslav)*

*V blízkosti pražské aglomerace se stále setkáváme s divokými skládkami
a nevyužitou půdou podél silnic III. třídy i polních cest*